

INDSATSKATALOG

HJÆLPEMIDLER,
FORBRUGSGODER
OG BOLIG-
INDRETNINGER

Hjælpemidler, forbrugsgoder og boligindretninger

Katalogets opbygning	6
AFSNIT I	7
Formål	8
Principper for tildeling af hjælp	8
Lovgrundlag	9
Klassifikationer og redskaber	14
Fælles Sprog II i SUF	15
Sagsbehandling	17
Helhedsvurdering	19
Indsatsernes opbygning	30
1.0 Tryksårsforebyggende hjælpemidler	33
1.1 Tryksårsforebyggende madrasser (ISO 03.33.06)	34
1.2 Tryksårsforebyggende puder (ISO 04.33.03)	35
1.3 Tryksårsforebyggelse, div. hjælpemidler (ISO 09.06.21)	37
2.0 Personlig pleje	38
Hjælpemidler til af- og påklædning	39
2.1 Hjælpemidler til af- og påklædning (ISO 09.09.)	39
2.2 Hjælpemidler til hårpleje (ISO 09.39.03)	39
Hjælpemidler/boligindretninger til bad	40
2.3 Badetaburet, badebræt, bruseklapsæde m.m. (ISO 09.33)	40
2.4 Badestol (med og uden hjul) (ISO 09.33.03)	41
2.5 Hjælpemidler til bad og hånd- og fodpleje (ISO 09.36 og 09.42)	42
2.6 Greb i badeværelset (ISO 09.12)	42
2.7 Skridsikring (ISO 18.33)	43
2.8 Fjernelse af badekar, etablering af bruseplads (ISO 59.03)	44
2.9 Håndvask (18.24)	45
2.10 Blandingsbatterier (ISO 18.24.03)	45
Serviceloven § 116	45
2.11 Toiletforhøjer (ISO 09.12)	46
2.12 Toiletstol, flytbar, med og uden hjul (ISO 09.03) Serviceloven § 112.	47
2.13 Armstøtter toilet (ISO 18.18) Serviceloven § 112 og § 116	48
2.14 Vaske- og tørretoilet (ISO 09.12.36) Serviceloven § 116	48
3.0 Mobilitet	50
Gangredskaber	51
3.1 Stokke (ISO 12.03)	51
3.2 Gangbukke (ISO 12.06.03) Serviceloven § 112.	51
3.3 Rollator (ISO 12.06.06) Serviceloven § 112.	52
Kørestole	53
3.4 Kørestol, manuel/aktiv - transport, krydsramme, aktiv (ISO 12.22) Serviceloven § 112.	53
3.5 Kørestol, manuel – komfort (ISO 12.22.18) Serviceloven § 112.	55
3.6 El-kørestol med joystick, inden- og udendørs eller kombineret indendørs og udendørs (ISO 12.23) Serviceloven § 112.	56

3.7 Hjælpemotor til manuel kørestol (ISO 12.24.09) Serviceloven § 112.	57
3.8 Trappekører, hjælpermanøvreret (ISO 12.27.10) Serviceloven § 112.	59
3.9 Kørepose og regnslag (ISO 09.03.05) Serviceloven § 112 og § 113.	59
Cykel, knallert og scooter	60
3.10 Cykler, trehjulede / trehjulede ladcycler / trehjulede cykler med hjælpe-motor (ISO 12.18.06) Serviceloven § 112 og § 113.	60
3.11 Cykler, tohjulede el-cykler (ISO 12.18. 04) Serviceloven § 113.	62
3.12 El-scooter (ISO 12.23.03) Serviceloven § 113.	64
3.13 Knallert, 3-hjulet (ISO 12.16.06) Serviceloven § 113, stk. 3	67
3.14 Opbevaring af el-scooter (ISO 59.03.24) Serviceloven § 116	69
4.0 Forflytning og senge	72
4.1 Plejeseng (ISO 18.12.10) Serviceloven § 112 og § 116	73
4.2 Elevationsseng og elevationssengebund (I SO 18.10) Serviceloven § 113	74
4.3 Sengeryglæn / hovedgærde indstilleligt (ISO 18.12.24) Serviceloven § 112.	75
4.4 Mobil personløfter (ISO:12.36.06) og mobil ståløfter (ISO: 12.36.04) Serviceloven § 112	75
4.5 Personløftere – loftmonteret (ISO 12.36.12) Serviceloven § 116.	76
4.6 Forflytningshjælpemidler (ISO 12.31) Serviceloven § 112	77
4.7 Kugledyne (ISO 04.36.03) Serviceloven § 112.	78
5.0 Boligens Indretning	80
Hjælpemidler og boligindretning i boligen	81
5.1 Forhøjerklodser (ISO 18.15.03) Serviceloven § 112.	81
5.2 Fjernelse af dørtrin Serviceloven § 116.	81
5.3 Gelænder Serviceloven § 116	82
5.4 Greb (ISO 18.18.06) Lov om social service § 116	83
5.5 Arbejdsstole (ISO 18.09.03) Serviceloven § 112	84
5.6 Hvilestole (ISO 18.19.05) Serviceloven § 113.	85
5.7 Rullebord (ISO 24.36.12) Serviceloven § 112.	86
5.8 Vinduesåbner (ISO 18.21) Serviceloven § 116	86
Køkken	87
5.9 Køkkenændring / ombygning, udtræksplade Serviceloven § 116	87
5.10 Køkken, småhjælpemidler til spising, madlavning (ISO 06.09) Serviceloven § 112 og § 113.	88
5.11 Køkken, blandingsbatteri (ISO 18.24) Serviceloven § 116.	88
5.12 Køkken, lukning af gas, elkogeplater m.m. Serviceloven § 113 og § 116	89
5.13 Spisearm, manuel eller elektronisk (ISO 15.09.27)	90
Adgangsforhold	91
5.14 Klapsæder i opgang (ISO 09.33) Serviceloven § 116.	91
5.15 Niveaueændring på altan Serviceloven § 116.	92
5.16 Automatisk døråbner (ISO 18.21.03) Serviceloven § 116.	92
5.17 Dørtelefon med el-slutblik (ISO 22.24.30)	94
5.18 Ramper – faste, transportable (ISO 18.30)	94
5.19 Trappelift, løfteplatform (ISO 18.30.11)	95
6.0 Varsling og alarmering	97
6.1. Nødkald (ISO 22.27.18) Serviceloven § 112.	97
6.2. Demens – alarm- og pejlesystemer (ISO 22.27.18) Serviceloven § 112.	99
6.3. Timer- og alarmsystemer til brug i hjemmet (ISO:22.27.21) Serviceloven § 112	101
7.0. Syn, belysning, kommunikation m.v.	102
7.1 Hjælpemidler til nærkommunikation (ISO: 22.09.06; 22.21.09) Serviceloven § 112.	103
7.2 Alternativ styring af computer (ISO: 22.36.03; 22.36.12; 22.36.21) Serviceloven § 112 og § 113.	103
7.3 Struktur- og planlægningssystemer (ISO: 22.27.15) Serviceloven §§ 112 og 113.	104
7.4 Hjælpemidler til læseunderstøttelse (ISO: 22.18.03; 22.30.12; 22.30.15;22.30.21) Serviceloven § 112.	105
7.5 Håndholdte lupper (ISO:22.03-09; 22.03.12) Serviceloven § 112	106
7.6 Billedeforstørrelse (ISO:22.03.12; 22.03.18 og 22.30.21) Serviceloven § 112.	107
7.7 Vægt med syntetisk tale (ISO: 15.03.03-03; 04.24.27) Serviceloven § 112 og § 113	108

7.8 Ure til blinde og svagsynede (ISO: 22.27.12) Serviceloven § 112.	109
7.9 Særlig belysning (ISO:18.06.03) Serviceloven § 112, § 113 og § 116	110
Bilag	112
Bilag 1 Borgerens hverdagsliv (A)	112
Bilag 2 Den faglige vurdering (B1)	114
Definitioner:	116

AFSNIT 1

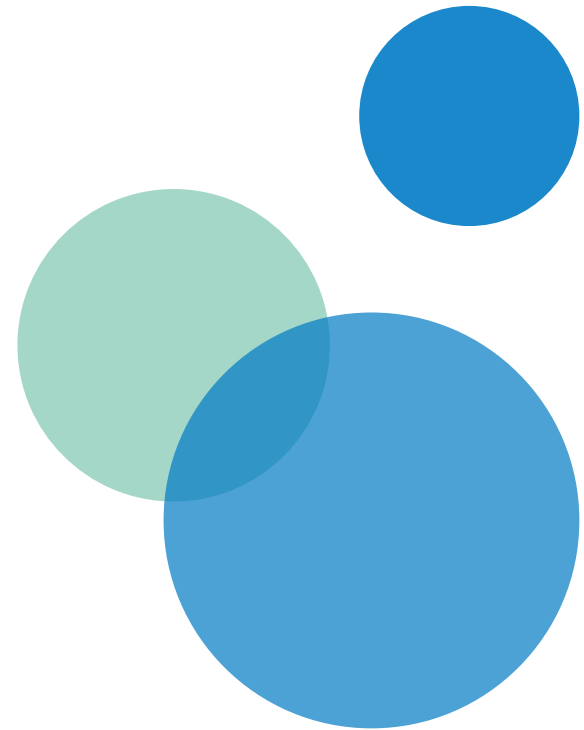
Katalogets opbygning

Kataloget er opdelt i tre afsnit.

Afsnit 1 er en generel vejledning om kommunens serviceniveau. Afsnittet beskriver formålet med indsatskataloget, værdier for tildeling af indsats og principper for indsatser. Afsnittet beskriver også ICF samt Kommunernes Landsforenings (KL) Fælles Sprog II (FS II).

Afsnit 2 er et *fagligt* redskab, der er specifikt rettet mod visitatorer. Redskabet beskriver, hvordan visitator skal anvende FS II i visitationsprocessen.

Afsnit 3 er et katalog over indsatsområder og kriterier for visitation til de enkelte hjælpemidler, forbrugsgoder og boligindretninger. Bruges som arbejdsredskab, når visitator skal bevilge indsatser.

Formål

Formålet med indsatskataloget er at sikre, at borgere, som er tilknyttet Sundheds- og Omsorgsforvaltningen (SUF) i Københavns Kommune, bevilges den rette indsats ud fra Serviceloven og det politisk fastsatte serviceniveau.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen i Københavns Kommune har udarbejdet indsatskatalog på området for hjælpemidler, forbrugsgoder og boligindretning ud fra et ønske om at kunne tilbyde borgerne i kommunen en ensartet og fleksibel service på området, hvilket afspejler sig i

- at der træffes ensartede afgørelser om bevilling af hjælpemidler til borgere med samme behov, og
- at der i hver enkelt sag tages udgangspunkt i borgerens individuelle behov og ud fra en konkret vurdering

Københavns Kommunes visioner indenfor ældreområdet fokuserer på, at borgerne udvikler eller fastholder muligheder for at fortsætte et aktivt og selvstændigt liv i flere gode leveår. Indsatskataloget anvender derfor KL's Fælles Sprog II (FSII), som understøtter disse visioner.

Indsatskataloget beskriver det serviceniveau, forvaltningen har fastlagt på området og fungerer som et styringsredskab på området for hjælpemidler, forbrugsgoder og boligindretning.

Målgruppe

Indsatskataloget retter sig primært mod visitatorer og ledere, der visiterer til bevilling af hjælpemidler, forbrugsgoder og boligindretning efter Servicelovens rammer – hovedsageligt til borgere over 65 år med varigt nedsat fysisk og/eller psykisk funktionsevne. Funktionsnedsættelsen skal have væsentlig og indgribende betydning i dagliglivet.

Visioner som baggrund for tildeling af indsats

Københavns kommunes vision er, at borgerne skal tilbydes indsatser og støtte, der gør det muligt for borgerne at deltage aktivt i udførelsen af hverdagslivets opgaver. Indsatserne på ældreområdet har derfor til formål at forbedre eller fastholde borgernes muligheder for at fortsætte et aktivt og selvstændigt liv.

Principper for tildeling af hjælp

Borger

Hvis borger har potentiale for at øge sin funktionsevne, vil indsatsen altid have fokus på at støtte borger i at opnå en bedre funktionsevne fx gennem udrednings- og rehabiliterings forløb. Først herefter tages der stilling til eventuel bevilling af hjælpemidler m.v.

Hvis borger ikke har ressourcer til at øge funktionsevnen, skal indsatsen så vidt muligt fokusere på at fastholde borgers funktionsevne. Indsatsen planlægges sammen med borger, så borger deltager så aktivt som muligt og derved oplever sammenhæng og tilfredshed med hverdagslivet.

For at sikre at borgere, som modtager hjælpemidler i sammenhæng med andre indsatser fx hjemmepleje, genoptræning og sygepleje, oplever sammenhæng og kvalitet i hjælpen, er det afgørende at indsatserne sammentænkes, og at der er fokus på samarbejde og koordination mellem de forskellige aktører omkring borgeren.

Visitorator

Visitorator skal arbejde ud fra et helhedssyn, hvor borgernes ressourcer og deltagelse er fundamentet i mødet med borgeren, og hvor borgerens individuelle behov tilgodeses. Der skal på samme måde være fokus på indsatser, der kan sikre, at borgeren bliver så uafhængig som muligt.

Det betyder eksempelvis, at visitorator:

- når borger henvender sig første gang, skal overveje, om henvendelsen kan afsluttes uden sagsbehandling ved at give råd og vejledning over telefonen
- skal overveje, om indsatsen skal være genoptræning og/eller udrednings- eller rehabiliteringsforløb inden eller samtidig med bevilling af hjælpemidler

Tekniske hjælpemidler, forbrugsgoder og boligindretning

Udgangspunktet for visitationen på området for hjælpemidler, forbrugsgoder og boligindretning er en helhedsvurdering af borgerens behov. Helhedsvurderingen handler om at afdække om og i hvilket omfang funktionsnedsættelsen begrænser borgeren i dagligdagen. Ved at lægge vægt på funktionsevnen understreges det, at det ikke er lidelsens omfang, der er afgørende, men derimod hvordan der kan kompenseres for *følgerne* af den nedsatte fysiske eller psykiske funktion.

Sagsbehandlingen på hjælpemiddelområdet tager udgangspunkt i den rehabiliterende tankegang. Det indebærer, at de visiterede indsatser i høj grad involverer og understøtter borgerens mulighed for at opnå et selvstændigt og meningsfuldt liv. Inden bevilling af hjælpemidler, forbrugsgoder eller boligindretning skal det afklares om borgers funktionsnedsættelse kan afhjælpes med træning.

Der foretages en revurdering af borgerens behov, hvis borgerens funktionsevne ændres, eller hvis borgeren problemstilling og livssituation fordrer det.

I forbindelse med sagsbehandlingen får borgeren rådgivning og vejledning om brug af de relevante hjælpemidler, og får tillige mulighed for at afprøve hjælpemidlerne.

Lovgrundlag

Serviceloven er en rammelovgivning, der beskriver rammerne for de indsatser, en kommune skal tilbyde ældre og svækkede borgere for at understøtte, de kan klare dagliglivet. Loven præciserer, at formålet med den kommunale indsats er at fremme den enkelte borgers mulighed for at klare sig selv, lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten.

Bevilling efter serviceloven sker i henhold til det kommunale serviceniveau og efter en konkret og individuel vurdering. Det vil sige, at hjælpen gives på baggrund af en helhedsvurdering, hvor borgerens samlede situation, såvel fysisk, psykisk som socialt vurderes (ressourcer og potentialer for

udvikling) og indgår i den faglige overvejelse i forhold til, hvilke indsatser og omfanget af indsatser borgeren er berettiget til.

Der kan i helt særlige tilfælde afviges fra serviceniveauet, hvis det er nødvendigt for at sikre, at serviceloven bliver overholdt.

Bevilling af hjælpemidler, forbrugsgoder og boligindretning sker efter Servicelovens § 112, § 113 og § 116.

Det overordnede mål med bevilling af hjælpemidler, boligindretninger og forbrugsgoder er at understøtte borgerens mulighed for at føre en selvstændig og normal tilværelse, og helst gøre borgeren uafhængig af andres bistand i dagligdagen.

Bevilling af hjælpemidler efter § 112

§ 112 handler om egentlige hjælpemidler, dvs. produkter, der er fremstillet med henblik på at afhjælpe en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse.

Kommunen skal yde støtte til hjælpemidler til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, når hjælpemidlet:

1. *i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne*
2. *i væsentlig grad kan lette den daglige tilværelse i hjemmet eller*
3. *er nødvendigt for, at den pågældende kan udøve et erhverv.*

Arbejds miljølovgivningen – Arbejdsredskaber

Afgrænsning mellem arbejdsredskab og hjælpemiddel kan være vanskelig.

- Som udgangspunkt er der tale om **et arbejdsredskab**, når det er en forudsætning for, at **personalet** kan udføre pleje af borgeren på forsvarlig måde (arbejds miljølovgivning)
- Som udgangspunkt er der tale om **et hjælpemiddel**, når det er et produkt, som giver **borger** mulighed for **selv** at udføre en aktivitet på trods af en varig funktionsnedsættelse (Jf. Serviceloven)

Hjælpemidler som også kan bevilges som et arbejdsredskab, er beskrevet under det pågældende hjælpemiddel i del 3 i feltet *opmærksomhedspunkter*.

Ved bevilling af arbejdsredskaber henvises desuden til Arbejds miljø København's generelle beskrivelse af regler omkring pladsforhold ved brug af arbejdsredskaber og hjælpemidler i borgers hjem¹.

¹ Link til vejledning på Arbejds miljø København's hjemmeside:
http://www.amk.kk.dk/default.asp?page=emne_laes_mere.asp&id=318&em=Forflytning

Bevilling af hjælpemidler til midlertidig brug

Kommunen bevilger som udgangspunkt ikke hjælpemidler til borgere, hvis behov er midlertidigt. Det vil sige, at hvis det vurderes, at borger vil kunne forbedre sin funktionsevne indenfor en overskuelig fremtid, kan borger være nødt til selv at anskaffe hjælpemidlet evt. leje det. Der findes dog situationer, hvor dette fraviges, hvilket er beskrevet nedenfor.

Ansvarsfordeling mellem region og kommune vedr. hjælpemidler til midlertidigt brug ved udskrivelse fra hospital

Der er udarbejdet et snitfladekatalog som beskriver ansvarsfordelingen mellem region og kommunerne i forhold til behandlingsredskaber og hjælpemidler. Ligeledes er der i tillæg hertil udarbejdet retningslinjer for ansvarsfordelingen mellem region og kommune i forbindelse med behov for midlertidige hjælpemidler ved udskrivelse fra hospital. Retningslinjerne og snitfladekatalog kan findes på Kknet²

Udlån af midlertidige hjælpemidler i forbindelse med udrednings- eller rehabiliteringsforløb eller andre indsatser

Hvis det vurderes, at en borger, i et hverdagsrehabiliteringsforløb eller i forbindelse med visse andre af kommunens bevilgede indsatser, har brug for et midlertidigt hjælpemiddel til at understøtte indsatsen, kan det udlånes via visitationen i lokalområderne³.

Bevilling af hjælpemidler efter § 113

§ 113 handler om forbrugsgoder, som er defineret ved at være produkter, der er fremstillet og forhandles bredt med henblik på sædvanligt forbrug hos befolkningen i almindelighed.

Stk. 1 Kommunen skal yde hjælp til køb af forbrugsgoder, når betingelserne i § 112, stk. 1 er opfyldt.

Der kan dog ikke ydes hjælp til forbrugsgoder, der normalt indgår i sædvanligt indbo.

Stk. 2. Der kan kun ydes hjælp, når udgiften samlet er over 500 kr.

Forbrugsgoder kan bevilges på forskellige måder:

1. Hjælpen udgør 50 % af prisen på et almindeligt standardprodukt af den pågældende art, og borger overtager ejerskabet og vil ikke kunne søge samme produkt igen.
2. Hvis der på grund af den nedsatte funktionsevne er nødvendigt med et produkt, der er dyrere end et almindeligt standardprodukt, eller hvis den nedsatte funktionsevne nødvendiggør en særlig indretning af forbrugsgodet, betaler kommunen de nødvendige merudgifter – ud over de 50 % tilskud til et standardprodukt.

² Ansvarsfordeling mellem region og kommune ifht hjælpemidler ved udskrivelse. Link:
<http://suf.kkintra.kk.dk/indhold/behandlingsredskaber-og-hj%C3%A6lpemidler-snitfladekataloget>

³ Arbejdsgang for ”Udlevering af hjælpemidler i forbindelse med hverdagsrehabilitering”.
Link: <http://suf.kkintra.kk.dk/indhold/hverdagsrehabilitering>

3. Hvis forbrugsgodet udelukkende fungerer som et hjælpemiddel til at afhjælpe den nedsatte funktionsevne, betaler kommunen den fulde anskaffelsespris. Hjælpen bliver sædvanligvis givet som et udlån.

Betingelserne for at opnå støtte til henholdsvis hjælpemidler (§112) og forbrugsgoder (§113) er enslydende.

De grundlæggende bevillingskriterier er således begrundet i lovgivningen, og kan opsummeres som principperne om **varighed**, **væsentlighed** og **bedst og billigst egnede**.

Ved varighed forstås, at der ikke inden for en overskuelig fremtid er udsigt til en bedring af de helbredsmæssige forhold.

Det er en konkret og individuel vurdering, om kravet om **væsentlighed** er opfyldt. Der lægges vægt på borgerens helbredsmæssige forhold, sociale forhold og hjælpemidlets betydning som muligheden for at leve et liv som andre, på samme alder og i samme livssituation. Det indgår også i vurderingen, om borgeren på andre måder kan kompensere for funktionsnedsættelsen.

Ved **bedst og billigst** forstås, at hjælpen ydes til anskaffelse af det **bedst egnede og billigste** hjælpemiddel.

Det er afgørende at borgerens egne synspunkter inddrages i vurderingen af **væsentligheden**.

Kommunen har indgået leverandøraftaler på de områder, hvor der er krav i forhold til udbudsreglerne eller hvor det er relevant. HMC har udarbejdet en liste over standardhjælpemidler.

Bevilling af boligindretning efter § 116

Kommunen skal yde hjælp til indretning af bolig til personer med varigt nedsat funktionsevne, når indretning er nødvendig for at gøre boligen bedre egnet som opholdssted for den pågældende.

Ved afgørelse af sager om mere omfattende og bekostelige boligændringer, skal visitator vurdere om der findes en mere hensigtsmæssig eller økonomisk afhjælpning af boligforholdene. Det kan eventuelt være at borger skal flytte til en bedre egnet bolig.

Ved bekostelige boligindretningssager skal det desuden tages i betragtning, at boligen skal være egnet til benyttelse gennem et længere tidsrum, og at udgifterne ved ændringerne må anses for rimelige i forhold til de opnåede brugsmæssige fordele.

Fredede bygninger

Visitator skal i forbindelse med bevilling af boligindretninger generelt være opmærksom på om bygningen er fredet, da der i så fald skal søges om tilladelse til boligændringer hos kulturstyrelsen.

Frit valg af hjælpemidler og boligindretning

Siden 2010 har der været frit valg på hjælpemidler og boligindretning, bevilget efter servicelovens §§ 112 og 116. Borger skal oplyses om muligheden for frit valg i forbindelse med sagsbehandlingen.

Hvis en borger opfylder betingelserne for at få støtte til hjælpemidler eller boligindretning, har borgeren to muligheder. Borgeren kan enten vælge at benytte kommunens tilbud om hjælpemiddel eller boligindretning, eller benytte retten til frit at vælge et andet produkt eller håndværker, mod betaling af en eventuel merpris.

Når en borger benytter sig af retten til frit valg af et hjælpemiddel, har borgeren selv ansvaret for, at hjælpemidlet lever op til kommunens krav til egnethed. Kommunens krav vil fremgå af bevillingskrivelsen. Borgeren bestiller selv hjælpemidlet og betaler den eventuelle merpris direkte til leverandøren. Hvis borgeren har benyttet sig af muligheden for frit valg, og har betalt en merpris, vil hjælpemidlet stadig være kommunes ejendom.

En borger, der benytter sig af retten til at vælge frit valg af boligindretning, kan få udgifterne hertil refunderet. Beløbet der kan refunderes, vil højst svare til det beløb, som kommunen kan få udført boligindretningen for hos den håndværker, som kommunen har valgt. På samme måde kan borgeren vælge andre materialer end dem, kommunen har valgt. Det er borgerens ansvar at sikre, at den valgte håndværker er faglært og momsregistreret, og at de valgte materialer gør boligen bedre egnet.

Borgeren har ikke ret til frit valg, hvis kommunen kan stille et hjælpemiddel til rådighed, der er identisk med det hjælpemiddel, borgeren selv har valgt. Arbejdsredskaber, plejehjælpemidler og forbrugsgoder er ikke omfattet af frit valg.

HMC har udarbejdet en fritvalgspjece, som kan findes på HMC hjemmeside⁴.

Levering

Levering af hjælpemidler

Hjælpemidlerne leveres primært fra Hjælpemiddelcentret. I størst mulig udstrækning anvendes genbrugshjælpemidler.

Levering af boligindretning

Boligindretning leveres af Håndværkerteamet på Hjælpemiddelcentret eller af private håndværkere / leverandører.

⁴ Frit valgs pjecer findes her: <http://suf.kkintra.kk.dk/indhold/pjecer-om-hj%C3%A6lpemidler-og-boligindretninger>

Klassifikationer og redskaber

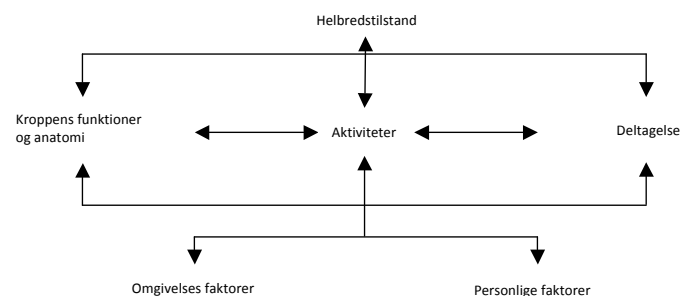
Sundheds- og Omsorgsforvaltningen i Københavns Kommunes anvender en tilpasset version af KL's Fælles Sprog II (FS II) som funktionsvurderingsredskab. Det betyder, at FS II danner baggrund for visitators vurdering af borgers behov for kommunale indsatser, såsom træning, hjælpemidler, aktivitetstilbud, praktisk hjælp og personlig pleje, midlertidige døgntilbud, varige botilbud, boligindretning m.v. FS II tager udgangspunkt i ICF's forståelsesramme og benytter sig af denne systematik.

International klassifikation af funktionsevne, funktionsevnenedsættelse og helbredstilstand (ICF) ICF er et tværfagligt og tværsektorielt værktøj, der identificerer og beskriver konsekvenser af funktionsevnenedsættelse. ICF udbreder fokus fra sygdom til mulighed for at deltage i et almindeligt hverdagsliv, i fællesskab med andre og i samfundet. ICF tager udgangspunkt i borgers ressourcer og sætter fokus på at bevare eller øge borgers funktionsevne og deltagelse i hverdagslivet.

ICF beskriver den samlede helbredstilstand ud fra samspillet af følgende:

- Funktionsevnen (kroppens funktioner og anatomi samt aktivitet og deltagelse i hverdagslivet)
- Kontekstuelle faktorer (omgivelsernes betydning og personlige faktorer).

Beskrivelse af helbredstilstanden vha. ICF-mobilen er skitseret i figur 2.

Figur 2: Sammenspillet mellem komponenterne i ICF (Dahl & Schiøler, 2001)

Kommunernes Landsforenings Fælles Sprog II

FS II bygger på ovenstående ICF model, men er en forsimpning af klassifikationsredskabet. FS II er udviklet for at give kommunerne et redskab, der kan understøtte visitator i afklaring af borgers behov og vurdering af den indsats, der er nødvendig. FS II er målrettet kommunens kerneopgaver med fokus på at kunne identificere og beskrive borgerens begrænsninger i funktionsevne i forhold til at kunne løse de daglige gøremål. Disse oplysninger er en forudsætning for, at kommunerne kan styre og prioritere ressourcerne og kvalitetssikre indsatser.

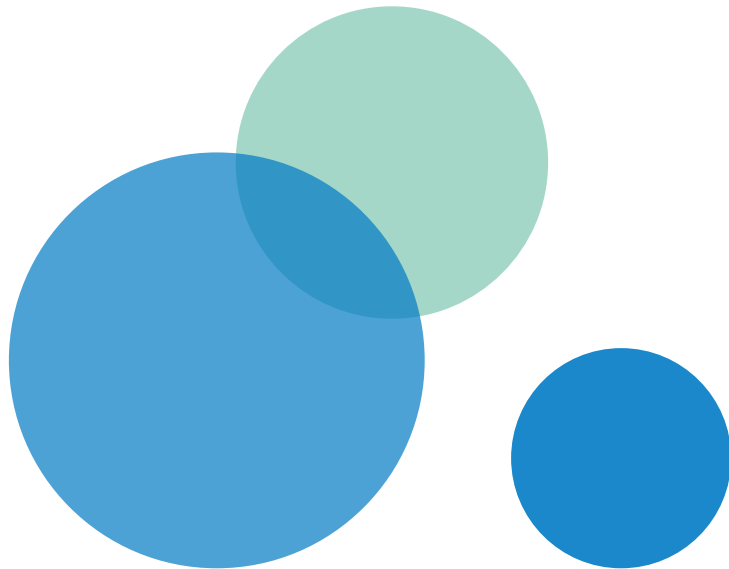
Fælles Sprog II i SUF

Sundheds og omsorgsforvaltningen (SUF) i Københavns kommune har tilrettet FS II på en række områder. SUF har valgt, at visitator fortsat anvender metoden for god sagsbehandling (se side XXX). Det betyder, at visitator kan fravælge at udrede aktivitetsområder, hvis de ikke er relevante for den aktuelle ansøgning. **Kun** relevante områder vil ligge som faneblade i funktionsvurderingen FS II og skal dokumenteres. Dette afviger fra KL's FS II grundtanke, hvor alle aktivitetsområder i funktionsvurderingen udredes.

SUF har desuden valgt, at der scores fra 0-4 i datafelter både i den faglige vurdering, dvs. de 17 aktivitetspunkter og de personlige faktorer (mestring) samt i kroppens funktioner dvs. de fysiske og mentale begrænsninger. På den måde sikres en større detaljeringsgrad i forhold til betydningen af eventuelle begrænsninger. Dette afviger fra KL's FS II, hvor kroppens funktioner scores med et ja eller nej og de personlige faktorer scores med lav, middel og høj (se del 2).

AFSNIT 2

Sagsbehandling

I Sundheds- og Omsorgsforvaltningen i Københavns Kommune er ansvaret for visitation til indsatser samt tekniske hjælpemidler, forbrugsgoder og boligindretning efter serviceloven til hjemmeboende borgere placeret på lokalområdekontorerne. Dette katalog er opbygget til at understøtte dette arbejde.

Enkelte sagsområder er samlet som specialiserede enheder i Centralforvaltningen. Myndighedsansvaret ifht bevilling af personlige (kropsbårne) hjælpemidler, høretekniske hjælpemidler samt hjælpemidler til beboere på plejehjem er samlet i en afdeling hos Hjælpeiddelcentret. Desuden stiller plejehjem basisinventar til rådighed.

I mødet med borgeren anvender visitator Fælles Sprog II-funktionsvurderingen i KOS 2. FS II er både en afdækning af borgerens oplevelse af hverdagen, borgerens ønsker/prioriteter og visitators faglige vurdering af borgerens funktionsevne. I FSII skal der indgå en beskrivelse af visitators vurdering af hvorvidt borger opfylder væsentligheds- og varighedskriteriet, så det tydeligt fremgår at disse indgår som en del af den samlede vurdering.

Hvis borger ikke oplever at have begrænsninger i forhold til sin hverdag, men visitator, via samtalen med borger eller oplysninger fra pårørende, praktiserende læge eller andre, vurderer at borgers funktionsevne er svækket, må visitator gennem motivation af og samarbejde med borgeren søge muligheder for at støtte og øge borgerens funktionsevne.

Det er visitators faglige vurdering, der vægtes højest i forhold til at sikre, at borgerens behov dækkes, men det kræver at borgerens perspektiv inddrages i beskrivelsen af, hvordan indsatsen skal tilrettelægges.

Boligens indretning, borgerens netværk og familiemæssige forhold har også betydning for, hvilken indsats der visiteres til.

Metode i sagsbehandling

Visitator anvender, som grundlag for sagsbehandlingen, metoden for god sagsbehandling, beskrevet i Socialministeriets metodehåndbog ”God sagsbehandling på Ældreområdet”⁵. Metodehåndbogen understøtter, at sagsbehandlingen har særligt fokus på faglig og juridisk sammenhæng i sagsbehandlingen og overholder de gældende lovkrav.

Sagsbehandlingens faser beskrives i figur 4.

---

⁵ ”God sagsbehandling på ældreområdet”, metodehåndbog, Styrelsen for specialrådgivning og socialservice, 2004.

Figur 4: kilde; God sagsbehandling på ældreområdet, Styrelsen for Specialrådgivning og social 2007

Afdækningen af borgerens funktionsevne tager altid udgangspunkt i borgerens ansøgning eller ønske om hjælp. Som beskrevet i FS II og "god sagsbehandling på ældreområdet" er det visitators ansvar at sikre, at det er den rette indsats, der gives, og at relevante områder af borgers hverdagsliv afdækkes (se figur 5).

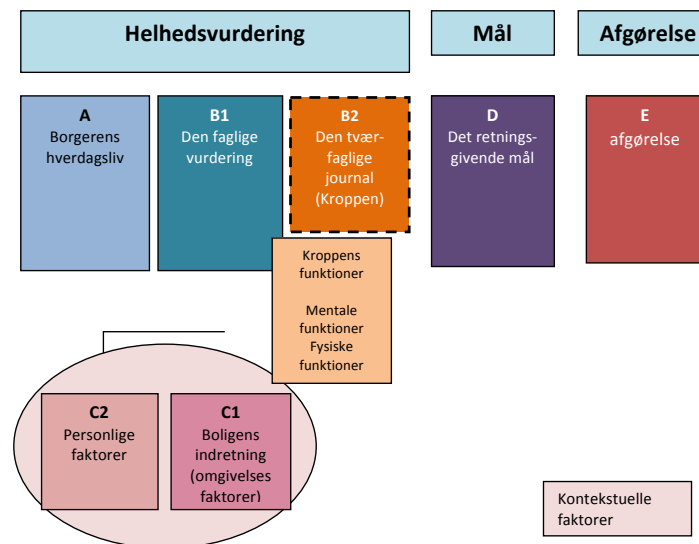
I FS II er der fokus på, at sagen er tilstrækkelig oplyst til, at der kan træffes en afgørelse. Visitator skal dog være opmærksom på, at oplysninger, som skal behandles ifølge persondataloven § 5, skal være *relevante* og ikke må omfatte mere, end hvad der er nødvendigt. For at understøtte visitator i at indsamle oplysninger på en målrettet og struktureret måde og i overensstemmelse med ovenstående lovgivning, skal visitatoren anvende redskaberne fra "god sagsbehandling på ældreområdet". Her anvendes "tragtmodellen", som opdeler sagsbehandlingen i *helhedsvurdering* og *funktions- og ressourcenvurdering* (se figur 5). Helhedsvurderingen sikrer, at visitator får overblik over borgerens generelle situation og derved kan udrede, hvilke funktionsområder der er **relevante** for sagsbehandlingen. I Funktions- og ressourcenvurderingen går visitator i dybden med disse. *Tragtmodel:*

Figur 5; kilde; "God sagsbehandling på ældreområdet", metodehåndbog, Styrelsen for specialrådgivning og socialservice. 2004.

Helhedsvurdering

I nedenstående figur skitserer den overordnede sagsgang fra oplysning af sagen til afgørelse.

Figur 6: Datafelter i FS II (KL 1. udgave, juli 2004)

Helhedsvurderingen opdeles i:

- A. **Borgers hverdagsliv:** At afklare borgerens behov. Borgeren bidrager som ekspert på eget liv med at beskrive hverdagen, hvad der volder problemer, og hvad der kunne være en hjælp.
- B. **Den faglige vurdering:** Vurdering af borgerens funktionsevne i relation til en række dagligdags aktiviteter.
  - Herunder afdækning af de primære årsager til borgerens begrænsninger i at udføre aktiviteter.

I nedenstående afsnit beskrives hver del af FSII funktionsvurderingen og visitators opgave i forhold til at sikre relevant oplysning. Desuden er der udarbejdet et hjælpedokument målrettet henholdsvis visitator og leverandør, der indeholder FSII vurderingsskemaer og eksempler på praktisk anvendelse⁶. Findes på KKintra under Fælles Sprog II.

⁶ Myndighedens lille hjælper og leverandørens lille hjælper: <http://su.f.kkintra.kk.dk/indhold/indsatskatalog-2014>

Funktions- og ressourcevurdering

Borgerens hverdagsliv (A)

A Borgerens hverdagsliv (Deltagelse)
--

Der fokuseres på borgers egen oplevelse af, hvordan han/hun kan udføre aktiviteterne, og om han/hun oplever begrænsninger i hverdagen. Det er visitators ansvar at spørge ind til aktivitetsområderne, hvis det skønnes relevant for sagsbehandlingen og afgørelsen.

I dialogen med borgeren indsamler visitator data om borgerens hverdagsliv på de af følgende 9 overordnede aktivitetsområder, som skønnes relevante.

1. Daglig husførelse
2. Personlig hygiejne
3. Måltider
4. Indkøb
5. At komme omkring
6. Kontakt til familie og venner
7. Interesser / hobbyer
8. Arbejde /uddannelse
9. Vedligeholdelse af bolig/have

KL har valgt ikke at medtage aktivitetsområderne 6-9: *arbejde, interesser/hobbyer, kontakt til familie og venner samt vedligeholdelse af bolig/have* i den faglige vurdering (B1). Det ændrer dog ikke på, at disse områder stadig skal have plads i samtalen med borgeren, og de skal derfor dokumenteres under *borgerens hverdagsliv (A)*. Oplysningerne skal inddrages i sammenfatningen af den faglige vurdering, når de er betydningsbærende for afgørelsen, og de danner dermed, sammenholdt med beskrivelserne i den faglige vurdering, grundlag for afgørelsen til borger.

Visitator markerer i Funktionsvurderingen:

- Hvordan borgeren oplyser at udføre aktiviteten.
- Om borger oplever begrænsning i forhold til aktiviteten.

Det er borgerens oplevelse, der dokumenteres.

A - Borgers hverdagsliv			
Udfører selv	Udfører dele af aktiviteten	Udfører ikke selv aktiviteten	Ej vurderet
Det kan være med eller uden besvær.	Det kan være med eller uden besvær.	Aktiviteten bliver enten ikke udført, eller andre udfører aktiviteten for borgeren.	Endelig kan svarkategorien benyttes, hvis visitator ikke har haft mulighed for at spørge til borgerens oplevelse af den konkrete aktivitet.
Det vil sige, at det kan være problemfrit for borgeren at udføre aktiviteten – eller Det kan tage tid eller være besværligt.	Resten af aktiviteten bliver enten ikke udført, eller borgeren får hjælp fra andre til at udføre resten af aktiviteten. (Det er i denne sammenhæng uinteressant, hvem der eventuelt hjælper borgeren).	(Det er i denne sammenhæng uinteressant, hvem der eventuelt hjælper borgeren).	

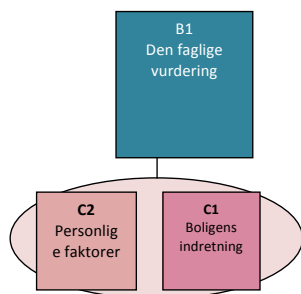
Figur 7

Betydning	
Oplever ingen begrænsninger	Oplever begrænsninger

For at afklare om borger har ressourcer til at ændre på udførelsen af aktiviteter, spørger visitator til årsagen til de oplevede begrænsninger. Der skal i dialogen være fokus på, om der er grundlag for at borgers ressourcer kan øges, så borger selv kan varetage opgaven, eller om borgeren allerede har tilstrækkelige ressourcer. Rent praktisk kan visitator benytte samtaleteknikker som ”den inviterende samtale” i dialogen med borgeren.

Borgerens oplevelse af egne begrænsninger er et skridt på vejen for visitator til at afklare, hvad der er borgerens ønsker og prioriteter.

Den Faglige vurdering (B1)

Den faglige vurdering af borgerens funktionsevne foretages af visitator og er helt central, når afgørelsen skal begrundes. Derfor skal visitator sikre, at oplysningen af sagen er fagligt dækkende for borgers funktionsevne, da det er den faglige vurdering, som danner grundlag for, om en borger er berettiget til kommunale indsatser.

I den faglige vurdering udredes også de kontekstuelle faktorer, som boligens indretning og de personlige faktorer (Mestringskapacitet).

I "Dataindsamlingen" (A) er der fokus på borgers vurdering af egen funktionsevne, mens "Den faglige vurdering" (B) har fokus på, hvad visitator vurderer, at borger rent faktisk **kan** på det tidspunkt, hvor vurderingen foretages. Der er fokus på borgers funktionsevne både fysisk og mentalt. Rent praktisk kan visitator have behov for at benytte sig af praktisk afprøvning af borgers funktioner eller af oplysninger fra tredje part.

B1
Den faglige vurdering
(Aktiviteter)

Visitators faglige vurdering tager udgangspunkt i følgende 17 aktivitetspunkter og vurderer borgerens evne til at planlægge, iværksætte og udføre aktiviteten. Definitionerne præciseres i bilag 2.

1. At gøre rent
2. At vaske tøj/linned
3. At bade
4. At vaske sig
5. At pleje kroppen
6. At klæde sig af og på
7. At foretage toiletbesøg
8. At spise
9. At drikke
10. At lave mad
11. At sikre indkøb af hverdagens varer
12. At færdes i egen bolig
13. At færdes udendørs
14. At anvende kollektive transportmidler
15. At flytte sig
16. At sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter
17. At forebygge forværring af sygdom / tab i funktionsevne.

Visitatorens faglige vurdering af borgerens begrænsninger og deltagelse i aktiviteterne scores fra 0-4. Et hjælpemiddel kan i denne sammenhæng indgå i denne vurdering som personassistance.

Funktionsevne				
 0	 1	 2	 3	 4
Ingen/ubetydelige Begrænsninger	Lette begrænsninger	Moderate begrænsninger	Svære begrænsninger	Totale begrænsninger
Borgeren er selvstændig og har ikke behov for personassistance for at udføre aktiviteten.	Borgeren er den aktive part og kan med let personassistance udføre aktiviteten.	Borgeren er den aktive part og kan under forudsætning af moderat personassistance udføre aktiviteten.	Borgeren deltager og kan under forudsætning af omfattende personassistance udføre aktiviteten.	Borgeren er ude af stand til at udføre aktiviteten og har brug for fuldstændig personassistance for at udføre aktiviteten.

Figur 8 skema over funktionsevne.

For at beskrive sammenhængen mellem de ydre/indre påvirkninger og borgerens funktionsevne udredes de kontekstuelle faktorer, der beskriver boligens indretning (C1) og borgerens mestringssevne (C2).

Boligens indretning (C1)

C1 Boligens indretning	Boligens indretning kan enten fremme eller begrænse borgerens muligheder for at udføre egne aktiviteter. Der registreres, i hvilken grad boligens indretning begrænser borgerens evne til at udføre aktiviteter. Dette gøres for hvert rum. Visitatoren dokumenter for hvert rum i boligen, om indretningen er egnet eller uegnet.
----------------------------------	--

Boligens adgangsforhold (fra boligen og ud), køkkenets indretning, opholdsrummets indretning, soveværelsets indretning, toilettets indretning, badeværelsets indretning	
Egnet	Uegnet
Indretningen giver ingen begrænsninger i borgerens evne til at udføre daglige aktiviteter.	Indretningen giver totale begrænsninger i borgerens evne til at udføre daglige aktiviteter.

Figur 9

Personlige faktorer (C2)

C2 Personlige faktorer	De personlige faktorer er et samlet udtryk for de indre og ydre ressourcer, som en person kan mobilisere i mødet med hverdagslivets oplevelser og hændelser – vi kalder det også personens mestringsevne. Til mestringsevnen hører også livserfaring, alder, køn og socialstatus.
----------------------------------	---

Mestringsevnen kan beskrives som en del af et menneskes personlighed: en måde at tænke, være og handle på. I FSII er mestringsevne et overordnet udtryk for, hvordan borgeren tackler belastninger og nye situationer. Forskelle i mestringsevnen kan forklare, hvorfor to borgere med samme tab af funktionsevne ikke oplever samme begrænsninger i udførelse af en aktivitet. Mestringsevnen afgør, om borger ser ændringer som belastninger eller som udfordringer, der rummer nye muligheder

Ved at fokusere på mestringsevne bliver medarbejderen opmærksom på, om borger har de fornødne ressourcer til at håndtere hverdagens udfordringer. Hvis de fornødne ressourcer ikke er til stede, kan man enten støtte borger i at udvikle/øge ressourcer eller søge at justere omgivelsernes krav, så borger oplever at have tilstrækkelige ressourcer til rådighed og derfor kan handle og tage hånd om sig selv, sin familie og egen situation⁷.

Det er en del af den faglige vurdering at vurdere borgers mestringsevne. Det er altså *visitors* vurdering af borgers mestringsevne, som scores. Mestringsevnen må vurderes ud fra det, som borger fortæller om sine erfaringer og holdninger til udfordringer i hverdagen, og om de ressourcer, som findes hos borger selv og i borgers netværk. Scoring af mestringsevnen er således alene et udtryk for hvordan visitator vurderer, at borgeren mestrer i sin hverdag.

⁷ KL har valgt at anvende sociologen Antonovskys teorier om mestringsstrategier som grundlag i visitationen.

Skemaet beskriver scoringerne af borgerens mestringsevne. Visitatoren scorer fra 0-4, hvor 0 beskriver borgeren med høj mestringsevne og en stærk oplevelse af sammenhæng, og 4 beskriver demodpolen.

Mestringsevne. Mestringsevne er i FSII et overordnet udtryk for, hvordan visitator vurderer, at borger tackler belastninger og nye situationer.				
0	1	2	3	4
Høj	Middel høj	Middel	Nedsat	Lav
Borger har ingen begrænsninger i at kunne klare belastninger og uvante situationer. Borger ser altid krav og udfordringer som værd at investere og engagere sig i. Borgeren har altid tilstrækkelige ressourcer (egne og andres) til rådighed til klare hverdagens krav og udfordringer.	Borger har lette begrænsninger i at kunne klare belastninger og uvante situationer. Borger ser for det meste krav og udfordringer som værd at investere og engagere sig i. Borgeren har for det meste tilstrækkelige ressourcer (egne og andres) til rådighed til klare hverdagens krav og udfordringer.	Borger har moderate begrænsninger i at kunne klare belastninger og uvante situationer. Borger ser af og til krav og udfordringer som værd at investere og engagere sig i. Borgeren har af og til tilstrækkelige ressourcer (egne og andres) i forhold til klare hverdagens krav og udfordringer.	Borger har svære begrænsninger i at klare belastninger og uvante situationer. Borger ser sjældent udfordringer og krav som værd at investere og engagere sig i. Borgeren har sjældent tilstrækkelige ressourcer (egne og andres) i forhold til klare hverdagens krav og udfordringer.	Borger har totale begrænsninger i at kunne klare belastninger og uvante situationer. Borger ser aldrig udfordringer og krav som værd at engagere sig i. Borgeren har aldrig tilstrækkelige ressourcer (egne og andres) i forhold til klare hverdagens krav og udfordringer.

Figur 10. På opgave portalen findes " lille hjælper" som indeholder eksempler.

Den tværfaglige journal (B2)

B2
Den tværfaglige journal

Oplysningerne i "den tværfaglige journal" adskiller sig fra de øvrige oplysninger i FSII, fordi de relaterer sig til borgerens sundhedstilstand og deles af flere faggrupper.

Den tværfaglige journal beskriver borgers sundhedstilstand herunder sygdomme/helbredsoplysninger. Journalen er tværfaglig og opdateres af alle faggrupper, som har specifik viden med relevans for borgerens situation. Helbredsoplysninger, som handler om Sundhedsloven, varetages udelukkende af kommunale sygeplejersker, fysio- og ergoterapeuter samt social- og sundhedsassistenter. Den tværfaglige journal bruges til at udveksle oplysninger mellem kommunen og praktiserende læge og sygehus.

Kroppens funktioner

Mentale funktioner

Fysiske funktioner

Visitatoren anvender den del af den tværfaglige journal, som handler om borgerens mentale og fysiske funktioner. Scoringerne af borgerens mentale og fysiske funktioner underbygger visitatorens afgørelse, fordi årsagen til eventuelle begrænsninger i borgerens evne til at udføre en aktivitet samt deltagelse i hverdagens aktiviteter har betydning for sammensætningen af indsatser.

I nedenstående skemaer er de mentale og fysiske funktioner beskrevet. Der scores fra 0-4, hvor 0 betegner den helt velfungerende borger uden mentale eller fysiske problemstillinger.

Fysiske funktioner (det er betydningen af den fysiske funktionsnedsættelse i hverdagslivet)				
0	1	2	3	4
Har ingen fysiske begrænsninger eller er fuldt kompenseret for funktionsnedsættelse med hjælpemidler	Har lette fysiske begrænsninger	Har moderate fysiske begrænsninger	Har svære fysiske begrænsninger	Har totale fysiske begrænsninger.

Figur 11. Skema til vurdering af borgers fysiske tilstand. Se "lille hjælper" for eksempler.

De mentale funktioner handler om borgers kognitive evner, modsat den faglige vurderingsbeskrivelse af mestringsevne, der handler om borgers personlighed og erfaring.

Mentale funktioner (det er betydningen af den mentale funktionsnedsættelse i hverdagslivet)				
0	1	2	3	4
Ingen / ubetydelige begrænsninger i forhold til orienteringsevne, opmærksomhed og koncentrationsevne	Lette begrænsninger i forhold til orienteringsevne, opmærksomhed og koncentrationsevne	Moderate begrænsninger i forhold til orienteringsevne, opmærksomhed og koncentrationsevne	Svære begrænsninger i forhold til orienteringsevne, opmærksomhed og koncentrationsevne	Totale begrænsninger i forhold til orienteringsevne, opmærksomhed og koncentrationsevne
Ingen problemer med, intellektuelt, at tilegne sig nye færdigheder	Kan intellektuelt tilegne sig nye færdigheder, evt. med få gentagelser.	Kan under gentagen vejledning tilegne sig nye færdigheder.	Har svært ved at fastholde informationer og kan ikke lære nyt. Har svært ved at holde koncentrationen og afledes let.	Kan ikke fastholde informationer og kan ikke lære nyt. Handlingslammet og kan ikke koncentrere sig om at modtage vejledning.
Psykisk velfungerende	Stort set psykisk velfungerende	Er i perioder mindre psykisk velfungerende.	Har daglige psykiske problemer	Har forvrænget virkelighedsopfattelse.

Figur 12. Skema til vurdering af borgers mentale tilstand. Se "lille hjælper" for eksempler.

AFSNIT 3

Sammenfatning

Når visitatoren har oplyst sagen, afsluttes dialogen med borgeren med en forventningsafstemning i forhold til kommunens serviceniveau.

Den samlede vurdering sammenfattes og i fritekst beskrives: hvad borger søger om, hvor besøget har fundet sted, og hvem der deltog i mødet. Desuden beskrives borgerens ressourcer og potentialer.

Afslutningsvis opsummerer visitator situationen.

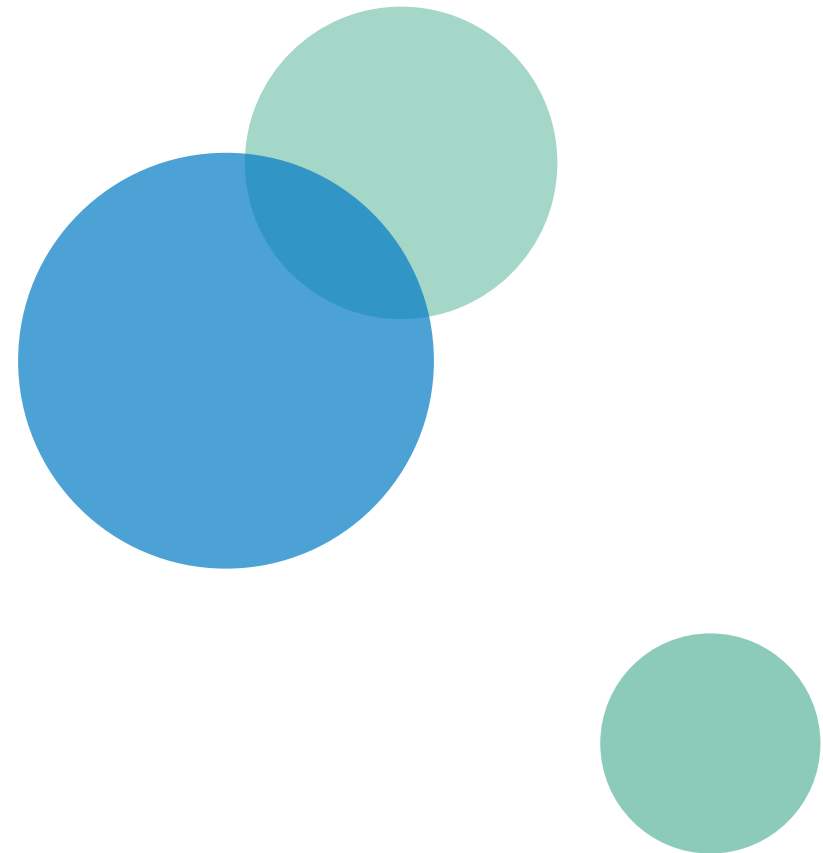
Borger og visitator drøfter, hvad formålet med de visiterede indsatser skal være.

Visitorator beskriver, hvilke faktorer der er lagt vægt på i indsatstildelingen.

Afgørelse (E)

E Afgørelse	Visitorator udarbejder et afgørelsesbrev. Afgørelsesbrevet indeholder beskrivelser af hvilke indsatser borger har fået bevilliget og formålet med indsatserne, og kan ligeledes indeholde begrundet afslag. Afgørelsesbrevet fremsendes til borger.
----------------	---

Hvis borger ikke ønsker at medvirke til oplysningen af sagen, og oplysningerne ikke kan indhentes uden borgeres samtykke, må visitator træffe afgørelsen på det foreliggende grundlag. Det kan medføre, at der må gives et afslag på det ansøgte, da der ikke er tilstrækkelige oplysninger til at kunne vurdere, om borger kan få den hjælp, der søges om. Hvis borger ikke vil medvirke, skal visitatoren så vidt muligt sikre, at borgeren kognitivt forstår, hvilke konsekvenser det kan have for sagen, at borger ikke medvirker i sagsoplysningen (jf. Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område).

Indsatsernes opbygning

Indsatserne er inddelt i følgende 7 hovedområder:

- **Tryksårforebyggende hjælpemidler**
- **Personlig pleje**
  - Hjælpemidler til af- og påklædning
  - Hjælpemidler/boligindretninger til bad
- **Mobilitet**
  - Gangredskaber
  - Køre stole
  - Cykel, knallert og scooter
- **Forflytning, arbejdsredskaber og senge**
- **Boligens indretning**
  - Hjælpemidler og boligindretning i boligen
  - Køkken
  - Adgangsforhold
- **Varsling og alarmering**
- **Syn, belysning, kommunikation mv.**

Under de 7 områder er de forskellige indsats beskrevet efter samme opbygning. I den farvede bære øverst er indsatsens **navn, ISO klassificering** samt efter hvilke **paragraf/paragraffer** indsatsen kan bevilges. Derudover beskrives indsatsen ved hjælp af 5 rubrikker som vist og beskrevet nedenfor:

1.3 Overskrift på indsatsen – fx badestol (ISO xx.xx.xx) Serviceloven § xxx.	
Indsatsen omfatter typisk	Her beskrives, hvad indsatsen typisk indeholder
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Den faglige vurdering og kriterier for tildeling af indsats. Der tages udgangspunkt i SUF's version af FSII. Visitator skal sikre, at oplysningen af sagen er fagligt dækkende for borgers funktionsevne, da det er den faglige vurdering, som danner grundlag for, om en borger er berettiget til kommunale indsats.</p> <p>Funktionsvurderingen i FSII beskriver borgers funktionsevne og er visitators faglige redskab i forhold til at vurdere om borgers funktionsnedsættelse er af en sådan karakter, at borger er berettiget til en given indsats. Dette såfremt, at borger ligeledes opfylder kriteriet for væsentlighed og varighed, når det gælder §112 og §113 og boligens egnethed, som opholdssted for borger, når det gælder §116. Selve vurderingen omkring opfyldelse af væsentlighed og varighed eller boligens egnethed beskrives/dokumenteres i sammenfatningen.</p> <p>Det er vigtigt at være opmærksom på, at fanen i funktionsvurderingen <i>boligens indretning</i> altid skal udfyldes, og at det er under denne fane at relevante oplysninger om boligens beskaffenhed eller mangler beskrives.</p>

Særlige forhold som grundlag for indsatsen	Særlige forhold der relaterer sig til netop denne indsats.
Opmærksomheds-punkter	Afledte forhold, som kan opstå i forbindelse med den bevilgede indsats.
Hvad indgår ikke i indsatsen.	Beskrivelse af hvad der ikke indgår i indsatsen.

Reparation og levering

Reparation og levering af hjælpemidlet er som **udgangspunkt** en del af indsatsen. I de tilfælde, hvor det **ikke** gør sig gældende, vil det fremgå af feltet "Hvad indgår ikke i indsatsen".

Reparation af boligindretning er **ikke** omfattet af indsatsen. I de tilfælde, hvor det alligevel er omfattet, vil det fremgå af feltet "Indsatsen omfatter typisk".

Drift og vedligehold

Drift og vedligehold af hjælpemidlet er som udgangspunkt **ikke** inkluderet i indsatsen. Det vil sige, at borger som udgangspunkt selv er ansvarlig herfor. Der hvor det undtagelsesvis alligevel indgår, vil det fremgå af feltet *Indsatsen omfatter typisk*

Opfølgning

Opfølgning er beskrevet i indledningen til alle 7 områder. Som udgangspunkt beror behovet for opfølgning på en konkret individuel faglig vurdering ofte ved telefonisk kontakt. Der kan dog være tilfælde, hvor andet er gældende. I så fald vil det være beskrevet i indledningen til hjælpemidlet eller boligindretningen.

Afprøvnings

Afprøvnings kan opdeles i 3 formål. 1) Afprøvnings for at afklare borgers evne til at færdes i trafikken, 2) Afprøvnings for at afklare borgers evne til at anvende produktet og 3) afprøvnings for at afklare hvorvidt produktet afhjælper borgers aktivitetsproblematik. Afprøvnings kan både foregå i borgers hjem, nærmiljø eller på HMC eller andre specialenheder.

Reetablering

Når visitator skal udrede hvorvidt reetablering er indholdt i indsatsen eller ej – henvises til "Guide i anvendelse af underretning og ejertilladelse" hvor det tydeligt fremgår hvornår reetablering er indholdt og hvornår det ikke er. Guiden findes i dokumentet *Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser*, se nedenfor.

Vejledninger

Der henvises i gennem dette afsnit til en række vejledninger og hjælpe dokumenter. Links til de pågældende dokumenter er samlet nedenfor.

- **Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser** ("Boligguiden"), udarbejdet af HMC
- **Huskeliste til boligindretninger**, udarbejdet af HMC, Begge vejledninger findes her: <http://suf.kkintra.kk.dk/indhold/boligindretninger-%C2%A7-116>
- **Braden skalaen** (herunder forklaring af brugen) findes her: <http://suf.kkintra.kk.dk/indhold/braden-skala-risikoscoreing-af-tryks%C3%A5rstruede-borgere>

1.0 Tryksårsforebyggende hjælpemidler

Indhold	1.1. Tryksårsforebyggende madrasser 1.2. Tryksårsforebyggende puder 1.3. Tryksårsforebyggelse, diverse hjælpemidler
Formål	At forebygge, aflaste og behandle tryksår. At forebygge og medvirke til heling af tryksår samt modvirke forværring af et allerede opstået tryksår. At kompensere for nedsat kredsløb.
Fagligt kvalitetsmål	Hjælpe midlet tildeles ud fra en opdateret viden om forebyggelse og behandling på tryksårsområdet. At motivere borger til aktiv medvirken til behandling og forebyggelse af tryksår samt korrekt brug af hjælpemidlet. Der sikres løbende opfølgning af hjælpemidlets funktion og effekt. Behov for tilpasning vurderes individuelt ved tildeling af hjælpemidlet. Valg af tryksårsforebyggende hjælpemiddel træffes ud fra en faglig risikovurdering i samarbejde med hjemmeplejen / sygeplejen. Vurderes efter Braden risikoscoresystem
Borgerens kvalitetsmål	Borger oplever, at gener mindskes / afhjælpes. Borger får relevant viden om forebyggelse af og risiko for udvikling af tryksår og bliver herved i stand til aktivt at medvirke til forebyggelse og behandling.
Organisatoriske kvalitetsmål	Samarbejdspartnere, der kommer i borgers hjem, skal medvirke til at følge op på at hjælpemidlet aflaster og forebygger. Sagsbehandling af ansøgning om tryksårshjælpemidler bliver altid betragtet som en hastesag.
Opfølgningsmål	Der sikres løbende opfølgning af hjælpemidlets funktion og effekt ved en koordineret, tværfaglig indsats. Opfølgningen vurderes individuelt. Hjemmepleje/sygepleje står for løbende risikovurdering af borger og løbende vedligeholdelse af tryksårsforebyggende hjælpemidler. Hjemmepleje/sygepleje kontakter visitationen ved behov for yderligere tryksårsforebyggende tiltag.
Henvisning til andre relevante kvalitetsområder	For udredning og anbefaling af behandling samarbejdes der med Sårhelingscentret på Bispebjerg Hospital.

1.1 Tryksårsforebyggende madrasser (ISO 03.33.06) Serviceloven § 112.	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Skummadrass • Luftmadras, statisk - topmadras • Luftmadras, dynamiske, vekseltryk – hel-/topmadras • Inkontinensbetræk • Pumpe
Hvem kan modtage indsatsen?	<p>Borgere der er tryksårstruede eller allerede har udviklet tryksår</p> <p>Borger oplever begrænsninger med at komme omkring.</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for let til total personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At flytte sig • At forebygge sygdom/tab af funktionsevne
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<p>Borgers omgivelser og sengens beskaffenhed er afgørende for madrasvalg.</p> <p>Tryksårsrisikoen vurderes jf. Braden skalaen.</p> <p>Madrassernes behandlingseffekt inddeles efter samme kriterier:</p> <p>Lavrisiko: : statisk luftmadras, skum opskåret i tern, viscoelastisk skum</p> <p>Middelrisiko: skum opskåret i tern, viscoelastisk skum, statisk luftmadras, dynamisk luftmadras,</p> <p>Højrisiko dynamisk luftmadras</p>

Opmærksomhedspunkter	<p>Anvendelse af trykaflastende madrasser erstatter ikke behovet for Venderegime.</p> <p>Hvis borger er permanent sengeliggende, laves der aftale med hjemmeplejen i forhold til levering af ny madras.</p> <p>Hvis hjemmeplejen anvender VEND-LET skal dette geninstalleres ved ny madras.</p> <p><u>Vær obs på:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan borger selv forflytte sig ind og ud af seng? • Hvem skal foretage sengeredning efter levering? • Er der brug for anvendelse af forhøjet sengehest? Se på den samlede madrashøjde i forhold til sengeheste. <p>Borger, pårørende og hjemmepleje skal instrueres i brug og forflytning da indsigt og korrekt brug er nødvendig for behandlingen.</p> <p>Ved brug af dynamiske madrasser er undervisning og supervision af pårørende nødvendig. Instruktion og undervisning foretages eventuelt i samarbejde med firmakonsulent.</p>
Hvad indgår ikke i indsatsen?	<ul style="list-style-type: none"> • Madras i almindeligt skum • Syntetisk- og medicinsk lammeskind • Almindelig drift og vedligeholdelse <p>Der bevilges ikke tryksårsmadrasser udelukkende af komforthensyn, fx på grund af rygmerter.</p>

1.2 Tryksårsforebyggende puder (ISO 04.33.03) Serviceloven § 112.	
Indsatsen omfatter typisk?	<ul style="list-style-type: none"> • Skumpuder • Luftpuder • Gelepuder • Kombinationspuder f.eks. skum/gelé eller skum/luft (VBH) • Positioneringspuder • Vekseltrykpuder • Inkontinensbetræk
Hvem kan modtage indsatsen?	<p>Borgere der er tryksårstruede eller allerede har udviklet tryksår</p> <p>Borger oplever begrænsninger med at komme omkring</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for let til total</p>

	<p>personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At flytte sig • At forebygge sygdom/tab af funktionsevne
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<p>Tryksårsrisikoen vurderes ud fra kriterierne: lav, middel, højrisiko. Pudernes behandlingseffekt inddeles efter samme kriterier.</p> <p>Lavrisiko: konturformet skum, skum opskåret i tern, viscoelastisk skum, gelépude</p> <p>Middelrisiko: skum opskåret i tern, viscoelastisk skum, statisk luftpude, dynamisk luftpude, gelépude,</p> <p>Højrisiko: statisk luftpude, dynamisk luftpude</p>
Opmærksomhedspunkter	<p>Opmærksomhedspunkter ved brug af dynamiske puder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dynamiske puder kræver opsætning. • Dynamiske puder kræver ligeledes løbende kontrol og vedligeholdelse. • Viden om og korrekt brug af dynamisk luftpude er nødvendig for behandlingen. Ved brug af dynamisk luftpude er undervisning og supervision af borger, pårørende og medarbejder i hjemmeplejen i daglig brug og forflytning derfor nødvendig. • Instruktion og undervisning foretages evt. i samarbejde med firmakonsulent. • Pudene bør optimalt set placeres på et fast underlag for at opnå maksimal effekt af den tryksårsforebyggende pude <p>Der bevilges altid ekstra betræk til pude.</p> <p>Statiske puder bør dagligt tjekkes for luft, rystes eller geledel bør masseres.</p>
Hvad indgår ikke indsatsen?	<p>Standard lejringspuder fx krøjkuglepude, hovedpuder, lændepuder, skråpuder og nakkestøttepuder.</p> <p>Der bevilges ikke en trykaflastende pude udelukkende af komfort hensyn.</p>

1.3 Tryksårsforebyggelse, div. hjælpemidler (ISO 09.06.21) Serviceloven § 112.	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Hæl - og fodaflastere • Albueaflastere • Udskiftning efter behov
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borgere der er tryksårstruede eller allerede har udviklet tryksår</p> <p>Borger oplever begrænsninger med at komme omkring</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for let til total personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At flytte sig • At forebygge sygdom/tab af funktionsevne
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<p>Tryksårsrisikoen vurderes ud fra kriterierne: lav, middel, højrisiko. Pudernes behandlingseffekt inddeles efter samme kriterier.</p> <p>Lavrisiko: konturformet skum, skum opskåret i tern, viscoelastisk skum, gelépude</p> <p>Middelrisiko: skum opskåret i tern, viscoelastisk skum, statisk luftpude, dynamisk luftpude, gelépude,</p> <p>Højrisiko: statisk luftpude, dynamisk luftpude</p> <p>Valg af aflastning træffes ud fra en faglig risikovurdering i samarbejde med hjemmeplejen/sygeplejen.</p>
Opmærksomhedspunkter	<p>Ved brug af hæl- og fodaflastere kan det være nødvendigt at understøtte knæet med puder eller lignende, så det ikke overstrækkes.</p>

2.0 Personlig pleje

Indhold	<p>Hjælpemidler til af- og påklædning</p> <p>2.1 Hjælpemidler til af- og påklædning</p> <p>2.2 Hjælpemidler til hårpleje</p> <p>Hjælpemidler/boligindretninger til bad</p> <p>2.3 Badetaburet badebræt indstillelig i bredden (VBH), bruseklapsæde m.m.</p> <p>2.4 Badestol (med / uden hjul)</p> <p>2.5 Hjælpemidler til bad, hånd- og fodpleje m.m.</p> <p>2.6 Greb til bad og toilet</p> <p>2.7 Skridsikring</p> <p>2.8 Fjernelse af badekar, etablering af bruseplads</p> <p>2.9 Håndvask</p> <p>2.10 Blandingsbatterier</p> <p>2.11 Toiletforhøjer</p> <p>2.12 Toiletstol med og uden hjul</p> <p>2.13 Armstøtter til toilet</p> <p>2.14 Vaske- og tørretoilet</p>
Formål	At afhjælpe tabt eller nedsat funktionsevne ved personlig pleje.
Mål for kvalitetsområdet	At borger, så vidt muligt, bliver uafhængig af andres bistand ved personlig pleje og/-eller toiletbesøg.
Fagligt kvalitetsmål	<p>At motivere borger til – ved brug af hjælpemidler - at blive så selvhjulpne som muligt.</p> <p>At hjælpemidlet tildeles ud fra en opdateret viden om hjælpemidler til personlig pleje med henblik på at give den bedst mulige vejledning med mindst mulig indgriben i hjemmets indretning.</p> <p>Sikre at der bliver givet relevant instruktion i brugen og vedligeholdelsen af hjælpemidlet til såvel borger som hjælpere.</p>
Borgerens kvalitetsmål	<p>At borger oplever sig medinddraget ved vurdering af behov</p> <p>At borger er fortrolig med og motiveret til at bruge hjælpemidlet</p> <p>At borger oplever større selvstændighed ved brug af hjælpemidlet</p>
Organisatoriske kvalitetsmål	Samarbejdspartnere, der kommer i borgers hjem, skal være med til at understøtte at hjælpemidlet fungerer efter hensigten og understøtter det ønskede aktivitetsniveau.
Opfølgningsmål	Opfølgning vurderes individuelt, gerne telefonisk.

Hjælpemidler til af- og påklædning

2.1 Hjælpemidler til af- og påklædning (ISO 09.09.) Serviceloven § 112.	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Strømpe af- og påtager til enkelt strømper eller strømpebuds • Strømpe af- og påtager til kompressionsstrømper • Af- og påklædningskroge- og pinde • Knappekroge
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at udføre personlig hygiejne</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for let til moderat personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At klæde sig af og på
Opmærksomhedspunkter	<p>Det skal påregnes afprøvning og instruktion af produkterne.</p> <p>Hvis hjælpemidlet er nødvendigt af hensyn til plejepersonalets arbejdsmiljø, kan det bestilles som et arbejdsredskab efter Arbejdsmiljøloven</p>

2.2 Hjælpemidler til hårpleje (ISO 09.39.03) Serviceloven § 112 og § 113	
Indsatsen omfatter typisk?	<ul style="list-style-type: none"> • Hårvaskebakke til sengebrug • Hårvaskebakke til at vaske hår siddende • Kamme og hårbørster med forlænget, vinklet eller fortykket greb
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at udføre personlig hygiejne</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for let til total personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At bade • At pleje kroppen • At færdes i egen bolig
Opmærksomhedspunkter	Hvis hjælpemidlet er nødvendigt af hensyn til plejepersonalets arbejdsmiljø, kan det bestilles som et arbejdsredskab efter Arbejdsmiljøloven.

Hjælpemidler/boligindretninger til bad

2.3 Badetaburet, badebræt, bruseklapsæde m.m. (ISO 09.33) Serviceloven § 112 og § 116	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Badetaburet, indstillelig med/uden ryglæn • Badebræt til badekar, indstillelig • Badekarindsats • Badekarsæde, drejeligt • Bruseklapsæde • Specialtilpasning/specialtilbehør
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at udføre personlig hygiejne</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for let til total personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At bade • At flytte sig • At færdes i egen bolig
Opmærksomhedspunkter	<p><u>Overvejelser i forbindelse med bevilling:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vurderes det sikkert, at borger fortsat benytter badekar? • Hvis det ikke vurderes sikkert, er der plads udenfor badekar til at etablere bruseplads? • Er der afløb i gulv udenfor badekar? Hvis en løsning hvor borger bader udenfor badekar/bruseniche vælges skal det afklares hvorvidt badeværelsesgulv er vådrumssikkert. <p>Det kan være nødvendigt at fjerne dørtrin, opsætte små slisker ved trin, skridsikre gulvet, opsætte håndgreb eller topliste dørtrin eller forlængelse af bruseslange. Ved fjernelse af dørtrin skal visitor være opmærksom på regler ift. fjernelse af dørtrin til vådrum. En håndværker kan være behjælpelig med at afklare hvad der er muligt.</p> <p>Se ”Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser” samt ”huskeliste til boligindretninger”.</p>
Hvad indgår ikke i indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Badetaburet uden håndgreb og uden højdeindstilling • Et-trinsskammel

2.4 Badestol (med og uden hjul) (ISO 09.33.03)

Serviceloven § 112.

Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Badestol med/uden hjul Tilbehør/specialtilpasninger til badestol: spand, benstøtter, polstring, kropsstøtte, nakkestøtte, skubbebøjle, intimudskæring, drivhjul og centralbremse. • Specialtilpasning/specialtilbehør
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at udføre personlig hygiejne</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for let til total personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At bade • At færdes i egen bolig • At flytte sig
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<p>Badestol med kipfunktion kan bevilges til borgere med nedsat siddende balance eller som pga. nedsat bevægelighed ikke kan sidde opret.</p> <p>Badestol kan desuden anvendes som toiletstol</p>
Opmærksomhedspunkter	<p><u>Overvejelser i forbindelse med bevilling:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Er der plads til badestol? • Er der afløb i gulvet? • Hvor skal den opbevares, når den ikke benyttes? • Kan borger i stedet bades i sengen? <p>Det kan være nødvendigt at opsætte små slisker ved trin, skridsikre gulvet, opsætte håndgreb eller forlænge bruseslange. Hvis bruseslange forlænges med det formål at borger skal bades uden for badekar/bruseniche skal det vurderes hvorvidt badeværelset er vådrumisoleret så der ikke opstår vandskader.</p> <p>Det skal overvejes om der er behov for store drivhjul ved transport mellem rum.</p> <p>Hvis hjælpemidlet er nødvendigt af hensyn til plejepersonalets arbejdsmiljø, kan det bestilles som et arbejdsredskab efter Arbejds miljøloven</p>
Hvad indgår ikke i indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Badetaburet uden håndgreb og uden højdeindstilling. • Et-trinsskammel.

2.5 Hjælpemidler til bad og hånd- og fodpleje (ISO 09.36 og 09.42) Serviceloven § 112 og § 113.	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Badehjælpemidler med langt, tykt og/- eller vinkelindstilleligt greb • Neglesaks med tung base og forlænget greb • Tre-i-en bordmodel til betjening med én hånd • Neglefil på sugkop eller med tung base • Neglebørster på sugkop og lignende til betjening med én hånd • Protesetandbørste på sugkop
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at udføre personlig hygiejne</p> <p>Visitator vurderer, at borger har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At bade • At vaske sig • At pleje kroppen
Hvad indgår ikke i indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Almindelige lange badebørster m.v. • Almindelige sakse, neglefile, neglebørster • El-tandbørster

2.6 Greb i badeværelset (ISO 09.12) Serviceloven § 116	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Mia greb i forskellige længde og dybde • Mia greb i forskellige vinklinger • Specialtilpasning/specialtilbehør
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at udføre personlig hygiejne</p> <p>Visitator vurderer, at borger har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At bade • Toiletbesøg • At flytte sig
Opmærksomhedspunkter	Overvej om problematik kan afhjælpes ved toiletforhøjer evt. med armlæn frem for greb

	<p>Opmærksomhedspunkter i forbindelse med opsætning af greb:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vær opmærksom på skjulte rør, el samt ved væghængte cisterner ved montering af greb på vægge. • Vær opmærksom på væggenes beskaffenhed, da det kan være afgørende for om grebet kan sidde fast. Håndværker kan inddrages mhp en vurdering <p>Se ”Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser” samt ”huskeliste til boligindretninger”.</p>
Hvad indgår ikke i indsatsen	Reparation

2.7 Skridsikring (ISO 18.33) Serviceloven § 116	
Indsatsen omfatter typisk	Skridsikring påføres gulvet, materialet er transparent. Skridsikringen kan ikke reetableres.
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at udføre personlig hygiejne</p> <p>Visitator vurderer, at borger har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At vaske sig • At bade • At flytte sig
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	Problemet ikke kan løses ved at borger anskaffer en skridsikker bademåtte
Opmærksomhedspunkter	<p>Ikke alle gulvtyper kan tåle skridsikring eks. malet terrazzo.</p> <p>Se ”Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser” samt ”huskeliste til boligindretninger”.</p>
Hvad indgår ikke i indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Der kan ikke reetableres • Reparation • Løse bademåtter

2.8 Fjernelse af badekar, etablering af bruseplads (ISO 59.03) Serviceloven § 116	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> Fjernelse af badekar Etablering af bruseplads
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at udføre personlig hygiejne</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for moderat til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> At bade At flytte sig
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<p>Fjernelsen af badekar sker yderst sjældent.</p> <p>Fjernelse af badekar kan ikke bevilges hvis:</p> <ul style="list-style-type: none"> Problemstillingen kan løses med forlængelse af bruseslange og en badetaburet udenfor badekarret, eller hvis borgers personlige hygiejne kan sikres på andre måder, fx ved senge bad, vask ved håndvask eller bad på aktivitetscenter mm. <p>Fjernelse af badekar kan bevilges, hvis:</p> <ul style="list-style-type: none"> Borger ikke alene eller med hjælp fra andre, kan komme sikkert op i / ud af badekar Der ikke kan lægges badebræt over karret Der ikke er plads til en badetaburet udenfor badekarret Der ikke er afløb i gulvet udenfor badekarret Hjælper ikke kan arbejde sikkerhedsmæssigt forsvarligt <p>Etablering af bruseplads bevilges udelukkende, hvis det vurderes at boligen herefter vil være velegnet som bolig for borgeren i en længerevarende periode fremadrettet.</p>
Opmærksomheds-punkter	<p>Det skal oplyses, om det er et fritstående eller indmuret badekar.</p> <p>Hvis visitor vurderer at borger kan sidde på badetaburet udenfor badekar og bade, såfremt bruseslange forlænges og der er afløb i gulv, skal visitor sikre sig at badeværelset er vådrumssikkert så der ikke opstår vandskader.</p> <p>Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".</p>
Hvad indgår ikke i indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> Udskiftning af fliser udenfor den egentlige bruseplads Reparation

2.9 Håndvask (18.24) Serviceloven § 116	
Indsatsen omfatter typisk	<p>Fast håndvask</p> <p>Højdestilbar håndvask</p> <p>Svingbar vask</p> <p>Installation</p>
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at udføre personlig hygiejne.</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <p>At vaske sig</p> <p>At pleje kroppen</p>
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<p>En fast håndvask bevilges udelukkende i forbindelse med ombygning af et badeværelse, hvor eksisterende håndvask ikke kan genbruges</p> <p>Højdestilbar håndvask kan bevilges, hvis borger deler badeværelse med en anden person og der er behov for to højder</p> <p>Svingbar vask bevilges kun, hvis borger har behov for at kunne benytte håndvask fra toilettet</p>
Opmærksomheds-punkter	<p>Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".</p>
Hvad indgår ikke i indsatsen	<p>Reparation</p>

2.10 Blandingsbatterier (ISO 18.24.03) Serviceloven § 116	
Indsatsen omfatter typisk	<p>Udskiftning af standardgreb på armatur til køllegreb</p> <p>Blandingsbatteri med køllegreb til håndvask eller bruser i badeværelse</p> <p>Termostat blandingsbatteri med køllegreb til bad</p>
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at udføre personlig hygiejne</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <p>At vaske sig</p>
Særlige forhold som grundlag for	<p>Det skal undersøges om ejendommen vil skifte armaturet</p> <p>Det skal undersøges om det er tilstrækkeligt at montere køllegreb</p>

indsatsen	Hvis ovenstående er udelukket og borger har behov for en handicapkompenserende løsning ved armaturet kan det bevilges
Opmærksomhedspunkter	Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".
Hvad indgår ikke i indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Udskiftning af armatur på grund af dårlig vedligeholdelse, modernisering, som eks. manglende udskiftning af pakninger • Reparation

2.11 Toiletforhøjer (ISO 09.12) Serviceloven § 112 og § 116	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Fritstående toiletforhøjer med armlæn artrodeseudskæring • Fastmonteret toiletforhøjer med/uden armlæn • Fastmonteret toiletforhøjer, skråtstillet • Fastmonteret toiletforhøjer, artrodeseudskæring • Sokkelforhøjelse • Løs toiletforhøjer, artrodeseudskæring, skråtstillet højdeindstilling • Elektrisk toiletløfter • Toiletsæde med armlæn, Supporter • Specialtilpasning/specialtilbehør
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at udføre personlig hygiejne</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toiletbesøg • At flytte sig
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	Elektrisk toiletløfter bevilges udelukkende til borger, hvor behovet ikke kan løses ved bevilling af andre produkter (alm. toiletforhøjer, toiletstol)
Opmærksomhedspunkter	<p>Visitor skal være opmærksom på om hulstørrelsen på toiletsædet passer til borger.</p> <p>Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".</p>
Hvad indgår ikke i indsatsen	Almindeligt toiletsæde

2.12 Toiletstol, flytbar, med og uden hjul (ISO 09.03) Serviceloven § 112.	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Toiletstol med/uden hjul • Tilbehør til toiletstol: Eksempelvis spand, benstøtter, polstring, kropsstøtte, nakkestøtte, skubbebøjle, intimudskæring, drivhjul og centralbremse • Specialtilbehør: Eksempelvis intimudskæringer og polstring • Reparation og levering
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at udføre personlig hygiejne</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for let til total personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toiletbesøg • At flytte sig • At færdes i egen bolig
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Toiletstol med kipfunktion kan bevilges, når det ikke er muligt at forflytte borger til almindelig toiletstol • Toiletstol med kipfunktion kan bevilges til borger med nedsat siddende balance eller som på grund af nedsat bevægelighed ikke kan sidde opret. • Toiletstol med kip - og hejsfunktion kan bevilges til borgere med nedsat siddende balance • Badestol kan desuden anvendes som toiletstol
Opmærksomhedspunkter	<p>Såfremt toiletstol også benyttes til badestol kan det være nødvendigt at opsætte små slisker ved trin.</p> <p>Standard badestol er ikke beregnet til benyttelse som transport af borger imellem værelser.</p> <p>Hvis badestolen benyttes som transportmiddel af borger i boligen skal der bestilles benstøtter og stolen skal udstyres med store drivhjul.</p> <p>Hvis hjælpemidlet er nødvendigt af hensyn til plejepersonalets arbejdsmiljø, kan det bestilles som et arbejdsredskab efter Arbejdsmiljøloven.</p>

2.13 Armstøtter toilet (ISO 18.18) Serviceloven § 112 og § 116	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Toilet armstøtter med og uden højdeindstilling (§116) • Toiletsæde med opklappelige Supporter armlæn (§112) • Specialtilpasning/specialtilbehør (§116) • Installation (§116)
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at udføre personlig hygiejne</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toiletbesøg • At flytte sig
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	Borgere, der uden toilet armstøtter, vil være afhængige af hjælp for at klare toiletbesøg
Opmærksomhedspunkter	<p>Ved opsætning skal visitor være opmærksom på faldstammer, el, væghængte cisternerne m.m</p> <p>Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".</p>
Hvad indgår ikke i indsatsen	Reparation

2.14 Vaske- og tørretoilet (ISO 09.12.36) Serviceloven § 116	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Toiletsæde med skylle- og tørrefunktion • Toiletsæde med skylle- og tørrefunktion + sokkelforhøjelse • Toiletsæde med skylle- og tørrefunktion + elektrisk løftfunktion • Toiletsæde med skylle- og tørrefunktion + elektrisk løftfunktion + sokkelforhøjelse • Toilet med skylle- og tørrefunktion (hvis alle andre muligheder er udtømte) • Toilet med skylle- og tørrefunktion + elektrisk løftfunktion (hvis alle andre muligheder er udtømte) • Etablering af nødvendig el- og vandinstallation • Installation af vaske- og tørretoilet • 0/1 kontakt og automatisk træk / alternativt special

	tilpasninger/specialtilbehør
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at udføre personlig hygiejne</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for let til omfattende person assistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toiletbesøg • At flytte sig
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Elektrisk toiletløfter bevilges udelukkende til borger, hvor behovet ikke kan løses ved bevilling af andre produkter , fx armstøtter, sokkelforhøjelse m.m. • Toilet med skylle-tørre-funktion kan bevilges, hvis toiletsæde med skylle-tørre-funktion ikke er egnet til borger på grund af borgers størrelse og vægt
Opmærksomhedspunkter	<p>Pladsforhold, el og VVS forhold skal beskrives.</p> <p>Inden bevilling af toilet med skylle/tørre funktion skal det vurderes, om borger kan blive selvhjulpnen eller om borger fortsat skal have hjælp til toiletbesøg eller nedre toilette. Se guide på HMC's hjemmeside.</p> <p>Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".</p>

3.0 Mobilitet	
Indhold	3.1 Stokke 3.2 Gangbuk 3.3 Rollator 3.4 Kørestol, manuel, aktiv - transport, krydsramme, aktiv 3.5 Kørestol, manuel og komfort 3.6 El-kørestol med joystick, indendørs / udendørs 3.7 Hjælpe-motor til manuel kørestol 3.8 Trappekører, hjælpermanøvreret 3.9 Kørepose, regnslag 3.10 Cykler, trehjulede / trehjulede ladcykler / trehjulede cykler med hjælpe-motor 3.11 Cykler, tohjulede el-cykler 3.12 El-scooter 3.13 Knallert, tre-hjulet 3.14 Opbevaring af el-scooter / el-kørestol
Formål	At kompensere for borgers nedsatte funktionsevne i forbindelse med at færdes indenfor og udenfor boligen, og derved understøtte at borger kan opretholde en aktiv tilværelse
Mål for kvalitetsområdet	Borger med nedsat fysisk funktionsevne, der har vanskeligt ved at færdes indenfor og udenfor boligen
Fagligt kvalitetsmål	<p>Helhedsvurdering af borgers evne til at færdes indenfor og udenfor boligen.</p> <p>At de bevilgede hjælpemidler kompenserer for borgers funktionsnedsættelse, således at borger bliver i stand til at varetage de nødvendige aktiviteter i boligen og udenfor boligen.</p> <p>At hjælpemidlet tildeles ud fra en opdateret viden om hjælpemidler til mobilitet med henblik på at vælge det bedst egnede hjælpemiddel til borger.</p> <p>At borger samt eventuelle hjælpere bliver instrueret i korrekt brug og vedligeholdelse af det bevilgede hjælpemiddel.</p>
Borgerens kvalitetsmål	<p>At borger oplever større selvstændighed ved brug af hjælpemidlet.</p> <p>At borger får mulighed for at vedligeholde, udvikle og genoptage aktiviteter.</p> <p>At borger oplever at blive medinddraget i valg af hjælpemiddel.</p>
Organisatoriske kvalitetsmål	Samarbejdspartnere, der kommer i borgers hjem, skal være med til at understøtte at hjælpemidlet fungerer efter hensigten og understøtter det ønskede aktivitetsniveau.
Opfølgingsmål	Individuel opfølgning ved telefonisk kontakt eller hjemmebesøg.

Gangredskaber

3.1 Stokke (ISO 12.03)	
Serviceloven § 112 og § 113.	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Indstillelig stok med anatomiske greb • Albuestokke, enkeltindstillelige • Albuestokke, dobbeltindstillelige • Underarmsstokke, axilstokke • Fire punktstok • Mobilitystok • Markeringsstok • Tilbehør til stok • Specialtilpasning af stok
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at udføre aktiviteter i sit hverdagsliv</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for let til moderat personassistance til at udføre minimum to af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At færdes indendørs • At sikre indkøb af hverdagens varer • At færdes udendørs • At anvende kollektive transportmidler • At flytte sig
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	Markeringsstok og mobilitystok bevilges til blinde og svagtseende ud fra visuskriterierne.
Opmærksomhedspunkter	<p>Eventuelt skal løse tæpper fjernes boligen.</p> <p>Eventuelt skal eksisterende dørtrin i boligen fjernes.</p>
Hvad indgår ikke i indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Træstok uden indstillingsmulighed • Sammenklappelig stok • Udskiftning af dupsko • Stavgangsstocke

3.2 Gangbukke (ISO 12.06.03)	
Serviceloven § 112.	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Højdeindstillelig gangbuk – fast / sammenklappelig
Hvem kan modtage	Borger oplever begrænsninger med at udføre aktiviteter i sit

indsatsen	<p>hverdagsliv</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum to af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At færdes indendørs • At færdes udendørs • At flytte sig
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	Kan benyttes hvor dørtrin ikke fjernes.
Opmærksomhedspunkter	<p>Eventuel fjernelse af dørtrin.</p> <p>Eventuel fjernelse af løse tæpper.</p>

3.3 Rollator (ISO 12.06.06) Serviceloven § 112.	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Rollatorer med 4 hjul samt sæde og kurv • Én-hånds rollator med 4 hjul samt sæde og kurv • Rollator med underarmsstøtte samt sæde og kurv • Tilbehør til rollator, fx bakke og stokkeholder.
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at udføre aktiviteter i sit dagligliv</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum to af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At færdes indendørs • At sikre indkøb af hverdagens varer • At færdes udendørs • At anvende kollektive transportmidler • At flytte sig
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Hvis borger, ved udendørs gang, har behov for at hvile undervejs • Hvis borger, ved brug af rollator, bliver uafhængig af personstøtte
Opmærksomhedspunkter	<p>Vær opmærksom på borgers vægt. Vægten skal passe til den valgte rollator.</p> <p>Hvis borger er meget høj eller meget lav skal man være OBS på indstillingsmulighederne på det valgte produkt</p>

	<p>Ligeledes skal man være opmærksom på at både sædehøjde og bredde passer til borger samt højden på håndtaget.</p> <p>Hvis borger skal anvende rollator indendørs skal man være opmærksom på smalle passager i boligen samt plads forhold ved badeværelse, seng, køkken mm. OBS på evt. fjernelse af dørtrin eller opsætning af ramper.</p> <p>Hvis rollator skal anvendes udendørs skal man være opmærksom på opbevaringsmuligheder i opgang/på gaden og evt. opsætning af øsken. Vær opmærksom på hvorvidt borger selvstændigt kan komme ind / ud af gadedør med rollator.</p> <p>Ligeledes skal man være opmærksom på terrænet i nærmiljøet. Vær opmærksom på om der er behov for store hjul på rollatoren. Store hjul er gode at bruge, hvis borger ofte kører på store brosten.</p> <p>Som udgangspunkt bevilges der kun en rollator. Se afgørelse 228-09.</p>
Hvad indgår ikke i indsatsen	<p>Overtræk til rollator</p> <p>Lås til fastgørelse.</p>

Kørestole

3.4 Kørestol, manuel/aktiv - transport, krydsramme, aktiv (ISO 12.22) Serviceloven § 112.	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Krydsrammestol • Fastrammestol • Specialtilpasning • Tilbehør • Der ydes hjælp til udskiftning til dæk og slanger, hvis der er behov for mere end én årlig udskiftning
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at udføre aktiviteter i sit dagligliv</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for moderat til omfattende personassistance til at udføre minimum to af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At færdes indendørs • At sikre indkøb af hverdagens varer

	<ul style="list-style-type: none"> • At færdes udendørs • At anvende kollektive transportmidler • At flytte sig
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<p>Generelt: Hvis kørestol ofte skal løftes ind/ud af bil, skal der tages hensyn til kørestolens vægt</p> <p>Manuel transport kørestol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Borger, der har behov for at komme udenfor hjemmet flere gange om ugen • Borger, der har behov for kørestol til færdene i og udenfor hjemmet, samt til deltagelse ved aktiviteter flere gange ugentligt, som borger ellers ville være afskåret fra at deltage i • Borger skal have hjælp til at skubbe kørestolen. <p>Individuelt tilpasset, krydsramme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Borger med stort kørselsbehov • Borger kan selv køre stolen • Borger har behov for en individuel tilpasning af stolen, da den benyttes en stor del af døgnets timer • Borger har svært ved selvstændigt at foretage forflytninger, hvilket betyder at stolen benyttes i hovedparten af døgnets timer <p>Manuel aktiv kørestol, fastramme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Borgere med stort kørselsbehov • Borgere med god kropsbalance og gode kræfter i hænder og arme • Borger har behov for individuel tilpasning i en sådan grad at en standard krydsrammestol ikke vil kunne benyttes • Borger har behov for specielt lette køreegenskaber for ved egen hjælp at kunne betjene kørestolen og derved blive så selvhjulpne som muligt • Borger har svært ved selvstændigt at foretage forflytninger, hvilket betyder at stolen benyttes i hovedparten af døgnets timer
Opmærksomhedspunkter	<p>Det kan være nødvendigt at fjerne dørtrin i boligen efter servicelovens § 116.</p> <p>Det kan være nødvendigt at tilpasse adgangsforhold, så borger så selvstændigt som muligt kan komme ind og ud af egen bolig.</p> <p>I valg af model skal visitator være opmærksom på terrænet i nærmiljøet ligeledes ifht til valg af dæktype.</p>

Hvad indgår ikke i indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Drift og almindelig vedligeholdelse, herunder lapning, udskiftning af ventilgummi, smøring m.m. • Der ydes ikke hjælp til den første årlige udskiftning af dæk og slanger (principafgørelse C-61-01). Dokumentation første årlige udskiftning skal foreligge • Kørestole som udelukkende skal anvendes til sportsaktiviteter
------------------------------	--

3.5 Kørestol, manuel – komfort (ISO 12.22.18) Serviceloven § 112.	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Manuel komfort kørestole med manuelle indstillingsmuligheder • Manuel komfort kørestole med el indstillingsmuligheder • Specialtilpasning • Tilbehør • Der ydes hjælp til udskiftning til dæk og slanger, hvis der er behov for mere end én årlig udskiftning.
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at udføre aktiviteter i sit hverdagsliv</p> <p>Visitator vurderer, at borger har behov for omfattende til total personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At færdes indendørs • At flytte sig
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Borgere med behov for særlig komfort og for korrektion af siddestilling i løbet af dagen • Borgere, der ikke ved egen hjælp kan ændre siddestilling og derfor har behov for stolens indstillingsmuligheder – blandt andet kipfunktion • Borgere med behov for forebyggelse af tryksår
Opmærksomhedspunkter	<p>Det kan være nødvendigt at fjerne dørtrin, lægge slisker og anlægge ramper.</p> <p>Vær opmærksom på de generelle pladsmuligheder i hjemmet – særligt dørbredden.</p>
Hvad indgår ikke i indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Drift og almindelig vedligeholdelse, herunder lapning, udskiftning af ventilgummi, smøring m.m. • Der ydes ikke hjælp til den første årlige udskiftning af dæk

	<p>og slanger (principafgørelse C-61-01). Dokumentation for den første årlige udskiftning skal foreligge</p> <ul style="list-style-type: none"> • Køre stole som udelukkende skal anvendes til sportsaktiviteter
--	---

3.6 El-kørestol med joystick, inden- og udendørs eller kombineret indendørs og udendørs (ISO 12.23) Serviceloven § 112.	
Indsatsen omfatter typisk	<p>På baggrund af en vurdering af borgers behov kan følgende evt. bevilges:</p> <ul style="list-style-type: none"> • El-kørestol med el-funktioner til indstilling af sædehøjde, sædetilt, ryglæn, elevation af fodstøtter • Hastighed og aktionsradius • Affjedring • Nakkestøtte • Specialtilpasning • Tilbehør • Der ydes hjælp til udskiftning af dæk og slanger, hvis der er behov for mere end én årlig udskiftning.
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at udføre aktiviteter i sit hverdagsliv</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for moderat til total personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At færdes indendørs • At færdes udendørs • At flytte sig • At anvende kollektive transportmidler • At sikre indkøb af hverdagens varer
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Borger har et dagligt behov for el-kørestolen • El-kørestolen er nødvendig for at borger kan færdes selvstændigt i / udenfor hjemmet og derved varetage aktiviteter og eventuelt job i/udenfor hjemmet • El-kørestolen understøtter en større grad af selvhjulpenhed • Borger kan ved afprøvning manøvrere el-kørestol forsvarligt • Der kan evt. indhentes lægelige oplysninger om bl.a. syn, hørelse, reaktion, trafiksikkerhed, hvis der ikke er tilstrækkelige oplysninger i FSII

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Gangtest ○ Køretest ○ Trafiksikkerhedstest <ul style="list-style-type: none"> • Der er eller kan skabes mulighed for at opbevare el-kørestol forsvarligt indendørs/under beskyttelse • Den bedste og billigste model set i forhold til, hvor mange timers dagligt brug, der er behov for
Opmærksomhedspunkter	<p>Borgere med et kendt misbrug (medicin, alkohol, rusmidler) kan kun bevilges en el-kørestol, hvis det lægeligt dokumenteres, at misbruget er under behandling / kontrol og ikke vil påvirke evnen til at færdes forsvarligt</p> <p>Det kan være nødvendigt at fjerne dørtrin eller anlægge ramper i boligen.</p>
Hvad indgår ikke i indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Drift og almindelig vedligeholdelse, herunder lapning, udskiftning af ventilgummi, smøring m.m. • Der ydes ikke hjælp til den første årlige udskiftning af dæk og slanger (principafgørelse C-61-01) Dokumentation for den første årlige udskiftning skal foreligge. • Kørestolstaske • Bagageboks

3.7 Hjælpemotor til manuel kørestol (ISO 12.24.09) Serviceloven § 112.	
Indsatsen omfatter typisk	Hjælpemotor påmonteret manuel kørestol
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at udføre aktiviteter i sit hverdagsliv</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for moderat til total personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At færdes udendørs • At sikre indkøb af hverdagens varer
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Borger sidder permanent i manuel kørestol og er ikke i stand til selvstændigt at manøvrere den udendørs • Borgers pårørende/hjælper som dagligt hjælper borger med at komme rundt udendørs, men som har vanskeligt ved at håndtere kørestolen, når borger sidder i den • Afprøvning skal foretages

Opmærksomhedspunkter	<ul style="list-style-type: none"> Hjælpe motor kan være tung at på- og afmontere. Ligeledes øges den samlede vægt af kørestolen, når motoren er påmonteret, hvilket kan gøre den tung at løfte op i f.eks. en bil. Borger kan i visse situationer have svært ved at køre kørestolen når hjælpe motor er monteret Kørestolen kan ikke klappes sammen, når hjælpe motoren er påmonteret Den sidste afprøvning bør finde sted i borgers lokalområde Der kan være behov for en ekstra kørestol, hvor hjælpe motor monteres.
----------------------	---

3.8 Trappekører, hjælpermanøvreret (ISO 12.27.10) Serviceloven § 112.	
Indsatsen omfatter typisk	Trappekører til manuel stol
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borgere med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne som benytter kørestol.</p> <p>Borger oplever begrænsninger med at udføre aktiviteter i sit hverdagsliv</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for moderat til total personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> At færdes udendørs At flytte sig At sikre indkøb af hverdagens varer
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> En forudsætning for bevillingen er, at der er en pårørende/hjælper, som kan betjene trappekøreren. Der er tale om et væsentligt/dagligt behov hos borger for at komme ind/ud af bolig Det skal vurderes om boligen er velegnet på længere sigt eller om det er mere hensigtsmæssigt med et boligskift Afprøvning skal finde sted i borgers hjem. Den pårørende/hjælper skal afprøve trappekører, og det skal vurderes at det er sikkerhedsmæssigt forsvarligt at bevilge trappekører

3.9 Kørepose og regnslag (ISO 09.03.05) Serviceloven § 112 og § 113.	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> Kørepose og regnslag til voksne <p>Køreposer og regnslag der er fremstillet specielt til kørestole bevilges som § 112</p> <p>Køreposer og regnslag til el-scootere bevilges som et forbrugsgode § 113.</p>
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at komme omkring</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for moderat til total personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • At færdes udendørs
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	Det skal være udelukket at borger kan benytte anden påklædning.
Opmærksomhedspunkter	Borger skal selv være i stand til at tage det af og på – alternativt skal der være en pårørende, som kan hjælpe borger hermed.
Hvad indgår ikke i indsatsen	Almindeligt regnslag og regntøj

Cykel, knallert og scooter

3.10 Cykler, trehjulede / trehjulede ladcykler / trehjulede cykler med hjælpe-motor (ISO 12.18.06) Serviceloven § 112 og § 113.	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Trehjulet cykel med 2 baghjul • Trehjulet cykel med 2 forhjul • Trehjulet hånddrevet cykel • Trehjulet cykel med hjælpe-motor • Trehjulet ladcykel • Trehjulet ladcykel med hjælpe-motor • Reparation og udskiftning ved § 112 samt § 113, stk. 5 bevillinger (ud over drift og vedligeholdelse) • Reparation efter særlige regler ved § 113, stk. 4 bevillinger • Specialtilpasning • Tilbehør <p><u>Trehjulede cykler:</u> Trehjulede cykler fås enten med to hjul placeret bagpå eller foran. Trehjulede cykler er produceret med henblik på borgere med nedsat funktionsevne.</p> <p>Trehjulede cykler bevilges som et hjælpemiddel efter § 112</p> <p><u>Ladcykler:</u> Ladcyklen er en 3-hjulet cykel med et lad foran. Ladcykler bevilges fx hvis der er behov for at transportere børn til/fra institution eller behov for at klare indkøb, hvor den almindelige 3-hjulede cykel ikke kan dække behovet.</p> <p>Ladcykler er produceret med henblik på den almindelige</p>

	<p>befolkning som målgruppe, og de kan fås i almindelig handel.</p> <p>Ladcykel kan bevilges som forbrugsgode efter nedenstående 3 muligheder:</p> <p>§ 113 stk. 3 (BK § 20, stk. 1) Der ydes støtte til 50 % af prisen på en standard ladcykel. Ladcyklen bliver borgerens ejendom.</p> <p>§ 113 stk. 4 (BK § 20, stk. 2 nr. 1 og stk. 2 nr. 2) Hvis borgers funktionsnedsættelse nødvendiggør en særlig indretning på ladcyklen, kan der gives tilskud til en dyrere ladcykel eller en ladcykel med en særlig indretning. Borgers egenbetaling svarer til 50 % af prisen på en standard ladcykel. Kommunen betaler de nødvendige merudgifter. Ladcyklen bliver borgerens ejendom.</p> <p>§ 113 stk. 5 (BK § 20, stk. 5 – BK § 20, stk. 3) Hvis ladcyklen udelukkende fungerer som et hjælpemiddel, bevilges ladcyklen som et udlån til borger. Ladcyklen afleveres tilbage til kommunen efter endt brug.</p>
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at udføre aktiviteter i sit hverdagsliv</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for moderat til total personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At færdes udendørs • At sikre indkøb af hverdagens varer • At anvende kollektive transportmidler <p>Derudover vurderer visitor, at borger har behov for ingen til let personassistance til at udføre:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At forebygge tab af funktionsevne • At sikre sammenhæng i hverdagen
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<p>Afgørelsen om bevilling træffes ud fra en konkret individuel vurdering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Borgers behov for transport skal ikke være tilstrækkelig dækket af fx rollator, offentlig transport, handicapkørsel (ud fra lov om handicapkørsel) eller egen bil. • Der skal være et væsentligt behov, og cyklen skal bruges flere dage om ugen (i gennemsnit 4-7 gange ugentligt) • Borger har nedsat gangfunktion og/eller nedsat balance.

	<ul style="list-style-type: none"> • Borger har behov for ekstra støtte for at kunne cykle. • Borger er ikke i stand til at benytte almindelig tohjulet cykel. • Borger har behov for at kunne færdes selvstændigt over længere afstande. • Der kan evt. indhentes lægelige oplysninger om bl.a. syn, hørelse, reaktion, trafiksikkerhed, hvis der ikke er tilstrækkelige oplysninger i FSII <ul style="list-style-type: none"> ○ Gangtest ○ Køretest ○ Trafiksikkerhedstest <p>Der skal foretages afprøvning for at se, om borger er i stand til at køre på en trehjulet cykel, samt teste om borger færdes sikkert i trafikken.</p>
Opmærksomhedspunkter	<p>Der kan ikke bevilges trehjulet cykel til borgere, hvor formålet udelukkende er at få motion jf. principafgørelse C-30-06.</p> <p>Principafgørelser: C-10-99 C-30-06</p> <p>Det skal afklares inden afprøvning, om borger har behov for et lad på cyklen, så borger ved hvilke vilkår der er for bevilling (§ 112 eller § 113). I visse situationer er denne afklaring dog ikke mulig, før afprøvning er foretaget.</p> <p>Hvis borger vælger frit valg (§ 112 bevilling) eller cyklen er bevilget efter § 113 stk. 3 eller 4, skal der altid udarbejdes en kravspecifikation i forhold til produktet. Kravspecifikationen skrives i bevillingen.</p> <p>Se ”Trin for trin for bevilling af cykler”.</p>
Hvad indgår ikke i indsatsen	Almindelig drift og vedligeholdelse, herunder lapning, smøring og udskiftning af ventilgummi, dæk og slanger.

	<p>Tohjulede el-cykler er produceret med henblik på den almindelige befolkning som målgruppe, og de kan fås i almindelig handel.</p> <p>En tohjulet el-cykel kan bevilges som et forbrugsgode efter nedenstående 3 muligheder:</p> <p>§113 stk. 3 (BK § 20, stk. 1) Der ydes støtte til 50 % af prisen på en standard tohjulet el-cykel. Cyklen bliver borgerens ejendom.</p> <p>§ 113 stk. 4 (BK § 20, stk. 2 nr. 1 og stk. 2 nr. 2) Hvis borgers funktionsnedsættelse nødvendiggør en særlig indretning på den tohjulede el-cykel, kan der gives tilskud til en dyrere el-cykel eller en el-cykel med en særlig indretning. Borgers egenbetaling svarer til 50 % af prisen på en standard el-cykel. Kommunen betaler de nødvendige merudgifter. Cyklen bliver borgerens ejendom.</p> <p>§ 113 stk. 5 (BK § 20, stk. 5 – BK § 20, stk. 3) Hvis den tohjulede el-cykel udelukkende fungerer som et hjælpemiddel, bevilges den som et udlån til borger. El-cyklen afleveres tilbage til kommunen efter endt brug.</p>
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at udføre aktiviteter i sit hverdagsliv</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for moderat til total personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • at færdes udendørs • At sikre indkøb af hverdagens varer • At anvende kollektive transportmidler <p>Derudover vurderer visitor, at borger har behov for ingen til let personassistance til at udføre:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At forebygge tab af funktionsevne • At sikre sammenhæng i hverdagen
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<p>Afgørelsen om bevilling træffes ud fra en konkret individuel vurdering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Borgers behov for transport skal ikke være tilstrækkelig dækket af fx rollator, offentlig transport, handicapørsel (ud fra lov om handicapørsel) eller egen bil. • Borger har nedsat gangfunktion. • Der skal være et væsentligt behov, og cyklen skal bruges

3.11 Cykler, tohjulede el-cykler (ISO 12.18. 04)

Serviceoven § 113.

Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Tohjulet el-cykel • Reparation og udskiftning ved § 113, stk. 5 bevillinger (ud over drift og vedligeholdelse) • Reparation efter særlige regler ved § 113, stk. 4 bevillinger
---------------------------	--

	<p>flere dage om ugen (i gennemsnit 4-7 gange ugentligt)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Borger har behov for el-motor for at kunne cykle. • Borger har behov for at kunne færdes over længere afstande. • Der kan evt. indhentes lægelige oplysninger om bl.a. syn, hørelse, reaktion, trafiksikkerhed, hvis der ikke er tilstrækkelige oplysninger i FSII <ul style="list-style-type: none"> ○ Gangtest ○ Køretest ○ Trafiksikkerhedstest • Der skal foretages afprøvning for at se, om borger kan håndtere en tohjulet el-cykel, samt teste om borger færdes sikkert i trafikken.
Opmærksomhedspunkter	<p>Der kan ikke bevilges tohjulede el-cykler til borgere, hvor formålet udelukkende er at få motion jf. C-30-06.</p> <p>Principafgørelser: C-25-06</p> <p>Hvis el-cyklen er bevilget efter § 113 stk. 3 eller 4, skal der altid udarbejdes en kravspecifikation i forhold til produktet. Kravspecifikationen skrives i bevillingen.</p> <p>Se ”Trin for trin for bevilling af cykler”.</p>
Hvad indgår ikke i indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Almindelig drift og vedligeholdelse, herunder lapning, smøring og udskiftning af ventilgummi, dæk og slanger. • Der bevilges ikke tohjulede cykler uden el-motor

<p>3.12 El-scooter (ISO 12.23.03) Serviceloven § 113.</p>	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Trehjulede el-scootere m. manuel styring • Firehjulede el-scootere m. manuel styring • Reparation og udskiftning af el-scooter bevilget efter § 113, stk. 5 • Reparation og udskiftning efter særlige regler af el-scooter med særlig kapacitet eller særlig indretning bevilget efter § 113, stk. 4 • Specialtilpasning • Tilbehør <p>El-scooter kan bevilges efter nedenstående 3 muligheder:</p>

	<p>Mulighed 1 (§113, stk. 3 – BK § 20, stk.1):</p> <p>Der ydes som udgangspunkt støtte til 50% af prisen på en standard el-scooter inkl. montering af stokkeholder.</p> <p>El-scooteren fungerer <u>ikke</u> udelukkende som et hjælpemiddel for borger, men mere som et supplement. Det kan fx være, at borger kan anvende el-scooteren til almindelig transport på lig fod med ikke-handicappede borgere, fordi borgerens funktionelle gangdistance kun i begrænset omfang er nedsat. Borgeren opnår forbrugsgodeværdi af el-scooteren.</p> <p><u>Reparation</u> Der ydes ikke tilskud til reparation af el-scooter</p> <p><u>Udskiftning</u> Der ydes ikke tilskud til udskiftning af el-scooter</p> <p>Mulighed 2 (§ 113, stk. 4 – BK § 21, stk. 2 nr.1 og stk. 2 nr. 2): Hvis borgers handicap nødvendiggør en særlig indretning på el-scooteren, kan der gives tilskud til en dyrere el-scooter eller en el-scooter med en særlig indretning (borgers egenbetaling svarer til 50% af prisen på en standard el-scooter).</p> <p><u>Reparation</u> Der ydes 50% tilskud til udgiften til reparation af el-scooteren</p> <p><u>Udskiftning</u> Der ydes tilskud til prisforskellen på en standard el-scooter og billigst egnede model</p> <p>Mulighed 3 (§ 113, stk. 5 – BK § 20, stk. 3): I nogle tilfælde vil en el-scooter, for den enkelte borger, have en så specifik funktion til at kompensere for en nedsat funktionsevne, at el-scooteren reelt set ikke har anden funktion end at fungere som et hjælpemiddel for borger. Alternativet ville fx være en el-kørestol. I disse situationer omfatter støtten de fulde anskaffelsesudgifter til den bedst egnede og billigste el-scooter, og el-scooteren bevilges som et udlån efter § 113 stk. 5.</p> <p><u>Reparation</u> Der ydes fuld reparation. Der ydes hjælp til udskiftning af dæk og slanger, hvis der er behov for mere end én årlig udskiftning</p> <p><u>Udskiftning</u> Ved udskiftning af el-scooter vurderes borgers kørselsbehov, væsentlighed og trafiksikkerhed som ved behandling af en ny ansøgning.</p>
--	--

Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at udføre aktiviteter i sit hverdagsliv</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for moderat til omfattende personassistance til at udføre minimum to af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At flytte sig • At færdes udendørs • At sikre indkøb af hverdagens varer • At anvende kollektive transportmidler <p>Derudover vurderer visitor, at borger har behov for ingen til let personassistance til at udføre:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At forebygge tab af funktionsevne • At sikre sammenhæng i hverdagen
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<p>Afgørelsen om bevilling træffes ud fra en konkret individuel vurdering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Borgers behov for transport skal ikke kunne dækkes tilstrækkeligt på anden vis, fx ved at benytte rollator, to- eller trehjulet cykel, tohjulet knallert, egen bil eller handicaptransport • Borger skal være ude af stand til at benytte offentlige transportmidler, eller det skal være forbundet med meget stort besvær • Der skal være et væsentligt behov, el-scooter skal bruges i de fleste af ugens dage (i gennemsnit 4-7 gange ugentligt) • Der kan evt. indhentes lægelige oplysninger om bl.a. syn, hørelse, reaktion, trafiksikkerhed, hvis der ikke er tilstrækkelige oplysninger i FSII <ul style="list-style-type: none"> ○ Gangtest ○ Køretest ○ Trafiksikkerhedstest • Afprøvning skal altid finde sted, og borger skal kunne færdes forsvarligt i trafikken • Der gives råd og vejledning ved valg af el-scooter • Borger skal selv eller med hjælp kunne komme i og af overtøj samt selv eller medhjælp kunne komme på / af el-scooter. <p>Se "Trin for trin for bevilling af el-scooter"⁸.</p>
Opmærksomhedspun	Principafgørelser:

⁸"Trin for trin for bevilling af el-scootere": <http://suf.kkintra.kk.dk/indhold/el-scootere-%C2%A7113>

kte	<ul style="list-style-type: none"> • 156-11 • 121-10 • 27-10 • 99-10 • 82-10 • 29-10 • 28-10 • 27-10 • C-42-08
Hvad indgår ikke i indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Lapning, udskiftning af ventilgummi, smøring m.m. • Køre stolstaske • Der bevilges ikke 2-hjulet scooter

3.13 Knallert, 3-hjulet (ISO 12.16.06) Serviceoven § 113, stk. 3	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • 3-hjulet benzindrevet knallert • Styrthjelm, AGV Pilothjelm (lovpligtig) <p>En 3-hjulet knallert kan bevilges efter nedenstående 2 muligheder:</p> <p><u>Mulighed 1:</u> Der ydes som udgangspunkt støtte til 50 % af prisen på en standard 3-hjulet benzindrevet knallert - § 113, stk. 3 (BK § 20, stk. 1).</p> <p><u>Reparation:</u> Der ydes ikke tilskud til reparation</p> <p><u>Udskiftning:</u> Der ydes ikke tilskud til udskiftning</p> <p><u>Mulighed 2:</u> Hvis den nedsatte funktionsevne nødvendiggør det, kan der gives tilskud til en 3-hjulet benzindrevet knallert, der er dyrere eller har en særlig indretning (borgeres egenbetaling svarer til 50 % af prisen på en standard 3-hjulet benzindrevet knallert) - § 113, stk. 4 (BK § 20, stk. 2, nr. 1 og 2)</p> <p><u>Reparation:</u> Der ydes 50 % tilskud til udgiften til reparation og fuld reparation ved særlige indretning af knallert.</p>
Hvem kan modtage	Borger oplever begrænsninger med at udføre aktiviteter i sit

indsatsen	<p>hverdagsliv</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for moderat til omfattende personassistance til at udføre minimum to af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At flytte sig • At færdes udendørs • At sikre indkøb af hverdagens varer • At anvende kollektive transportmidler <p>Derudover vurderer visitor, at borger har behov for ingen til let personassistance til at udføre:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At forebygge tab af funktionsevne • At sikre sammenhæng i hverdagen
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<p>Afgørelsen om bevilling træffes ud fra en konkret individuel vurdering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Borgers behov skal ikke kunne dækkes ved bevilling af el-scooter, trehjulet cykel, manuel kørestol, rollator eller fx via handicaptransport eller egen bil. • Borger skal være ude af stand til at benytte offentlige transportmidler, eller det skal være forbundet med meget stort besvær • Borger skal have et stort behov for at kunne køre længere strækninger end en el-scooter kan dække • Borger har nedsat gangfunktion og / eller nedsat balance • Der skal være et væsentligt behov - den 3-hjulede knallert skal bruges i de fleste af ugens dage (i gennemsnit 4-7 gange ugentligt) • Borger skal kunne færdes forsvarligt i trafikken • Der kan evt. indhentes lægelige oplysninger om syn, hørelse, reaktion, trafiksikkerhed, hvis der ikke er tilstrækkelige oplysninger i FSII • Borger skal tegne ansvarsforsikring, dokumentation herfor skal foreligge inden tilskud til 3-hjulet knallert kan gives • Råd og vejledning ved valg af 3-hjulet benzindrevet knallert. <p>Afprøvning skal altid finde sted, og borger skal testes i trafikken. Afprøvning foregår som regel på HMC.</p>
Opmærksomhedspunkter	<p>Borgere med et kendt misbrug (medicin, alkohol, rusmidler) kan kun bevilges en 3-hjulet knallert, hvis det lægeligt dokumenteres, at misbruget er under behandling/kontrol og ikke vil påvirke evnen til at færdes forsvarligt.</p>

	<p>Hvis borger ikke længere kan håndtere knallerten på betryggende vis i trafikken, kan en revurdering af trafiksikkerheden finde sted. HMC kan bistå ved denne revurdering.</p> <p>Principafgørelse: 117-11 61-10 C-18-07</p>
Hvad indgår ikke i indsatsen	<p>Udskiftning af ventilgummi, smøring lapning og udskiftning af dæk og slange. Sædvanligvis bevilges ikke 2-hjulet knallert.</p>

<p>3.14 Opbevaring af el-scooter (ISO 59.03.24) Serviceloven § 116</p>	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Opsætning af elstik • Postkasse med elstik + overtræksgarage • Postkasse med elstik • Skur med elstik (Afventer afklaring på Myndighedsforum) • Opsætning af el-bimåler • Kalachehus med el stik. <p>I Københavns Kommune bevilges der som udgangspunkt kun hjælp til opbevaring af el-scooter i form af overtræksgarage</p> <p>Dog kan der efter en konkret individuel vurdering være individuelle forhold der gør, at der er behov for at tilbyde hjælp til opbevaring i form af skur bevilget efter § 116 i serviceloven som en boligindretning der gør boligen bedre egnet som opholdssted (Afventer afklaring på Myndighedsforum).</p> <p>Opsætning af skur kræver tilladelse fra Center for Byggeri.</p> <p>Skur skal dog kun bevilges, hvis der ikke er andre alternativer. Man bevilger opladning og opbevaring i følgende prioriterede rækkefølge:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elstik (hvis det kan opsættes et tørt sted) • Postkasse med elstik • Postkasse med elstik + overtræksgarage • Postkasse med elstik • Skur med elstik (skur bevilges kun til el-scootere bevilget efter § 113 stk. 5) (Afventer afklaring på Myndighedsforum) <p>Elstik</p>

	<p>Elstik bevilges efter § 116.</p> <p>Overtræksgarage Bevilling af overtræksgarage følger bevilling af el-scooter. Dvs. at en overtræksgarage bevilges som § 113 stk. 5, når el-scooter er bevilget efter § 113 stk. 5, og overtræksgaragen bevilges som § 113 stk. 3, når el-scooter bevilges efter § 113 stk. 3.</p> <p>OBS: Ved § 113 stk. 3 bevilling, skal der noteres en samlet pris (el-scooter + overtræksgarage) på bevillingsbrevet, og det skal fremgå, at der bevilges en el-scooter + overtræksgarage. Du finder standardprisen for el-scooter med og uden overtræksgarage på siden Standardpriser for forbrugsgoder (§ 113) på KKintra.</p> <p>Skur Bevilges efter § 116. Der skal som udgangspunkt altid søges byggetilladelse. Skur bevilges kun til el-scootere bevilget efter § 113 stk. 5. (Afventer afklaring på Myndighedsforum).</p>
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at udføre aktiviteter i sit hverdagsliv</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for moderat til omfattende personassistance til at udføre minimum to af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At flytte sig • Udendørs færden • At sikre indkøb af hverdagens varer • At anvende kollektive transportmidler
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<p>Afgørelsen om bevilling træffes ud fra en konkret individuel vurdering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Der skal være taget stilling til, om el-scooter kan opbevares indenfor i boligen i opgang, kælder eller lignende • Det vurderes, hvor lang gangdistance borger har fra bolig til stedet for opbevaring • Det vurderes om borger fysisk er i stand til at håndtere overtræksgarage eller kaleche • I særlige tilfælde kan der ydes hjælp til Skur. Fx hvis borger ikke kan opbevare el-scooter på anden vis, eller hvis borger bor i et lokalområde med mange tyverier og meget hærværk.
Opmærksomhedspunkter	Der skal altid indhentes ejertilladelse ved leje-, andels- og ejerbolig (dog ikke hvor borger selv ejer sit hus).

	<p>Lokalområdekantor skal indhente oplysninger, der skal benyttes i forbindelse med ansøgning om byggetilladelse: matrikel nummer, ejerlav m.m.</p> <p>Der medsendes en tegning til Håndværkerteamet, hvor postkasse/kaleche/skur skal opsættes.</p> <p>Hvis strømmen ikke skal trækkes fra borgers egen bolig, skal det oplyses, hvorfra i ejendommen strømmen skal trækkes. Desuden undersøges, om det er nødvendigt at opsætte en bimåler.</p> <p>Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".</p>
Hvad indgår ikke i indsatsen	Almindelig vedligeholdelse

4.0 Forflytning og senge

Indhold	4.1 Plejeseng 4.2 Elevationsseng, elevationsbund 4.3 Sengeryglæn / hovedgærde indstilleligt 4.4 Mobil person- og ståløfter 4.5 Personløftere – loftmonteret 4.6 Forflytningshjælpemidler 4.7 Kugledyne
Formål	At afhjælpe borgers manglende funktionsevne til at forflytte sig med eller uden hjælp. At medvirke til en væsentlig bedre søvn, så borgers funktionsniveau i de vågne timer bedres. At undgå forlænget liggetid på hospitalet.
Mål for kvalitetsområdet	At hjælpe borger med nedsat / tabt evne til selvstændig forflytning bedst muligt.
Fagligt kvalitetsmål	At hjælpemidlet vælges ud fra borgers og hjælpers ressourcer og omgivelsernes tilgængelighed. At borger og hjælper bliver instrueret i korrekt anvendelse samt vedligeholdelse af hjælpemidlet. At hjælpemidlet bevilges ud fra en opdateret faglig viden omkring hjælpemidler, herunder kendskab til ergonomi og forflytningsteknik. Det sikres – hvor det er muligt – at udbygge eller tilpasse hjælpemidlet i takt med borgers ændrede behov (hverdagsrehabilitering).
Borgerens kvalitetsmål	At borger oplever større selvstændighed og tryk omkring forflytning. At borger får mulighed for at vedligeholde, udvikle og genoptage aktiviteter. At borger oplever at blive medinddraget i valg af hjælpemiddel.
Organisatoriske kvalitetsmål	Samarbejdspartnere, der kommer i borgers hjem, skal være med til at sikre korrekt brug af hjælpemidlet.
Opfølgningsmål	At konstatere om hjælpemidlet afhjælper tabt / nedsat evne til forflytning. Individuel opfølgning ved telefonisk kontakt eller hjemmebesøg.

4.1 Plejeseng (ISO 18.12.10)

ServiceLOVEN § 112 og § 116

Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> Elevationsseng med 4-delt liggeflade med motor på alle funktioner Forskelligt tilbehør (sengeheste, overtræk til sengeheste, sengegælte, støttegreb) Opsætning af el-stik Standard madras ved levering Udskiftning af madras Special-madras
Hvem kan modtage indsatsen	Borger oplever begrænsninger med at komme omkring Visitator vurderer, at borger har behov for moderat til omfattende personassistance til at udføre: <ul style="list-style-type: none"> At flytte sig At forebygge forværring af sygdom/tab af funktionsevne
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> Borgere der har behov for højde-elevation eller elevation af sengebund til at komme ind og ud af sengen. Den bevilges der hvor klodser ikke kan afhjælpe borgers problem Borger med sygdomme som fx KOL, astma, dårligt hjerte, der har behov for at kunne indstille ryg- og bendel af seng for at opnå hvile og en hensigtsmæssig sovestilling Borger med behov for trykaflastning i sengen og hvor den trykaflastende madras ikke kan lægges i nuværende seng. Borger skal kunne betjene sengen selvstændigt Hvis der ikke er behov for plejeseng, men man kun har behov for el funktion til sengebunden, kan elevationsbund bevilges som et forbrugsgode §113 med 50 % egenbetaling.
Opmærksomhedspunkter	<ul style="list-style-type: none"> Ved bevilling af plejeseng skal der altid foretages en vurdering af borgeres risiko at udvikle tryksår. Såfremt borger ikke vurderes at være tryksårstruet bevilges almindelig standard skummadræs som engangsbevilling <p>Hvis hjælpemidlet er nødvendigt af hensyn til plejepersonalets arbejdsmiljø, kan det bestilles som et arbejdsredskab efter Arbejdsmiljøloven</p>
Hvad indgår ikke i indsatsen	Udskiftning af standardmadras på grund af slitage.

4.2 Elevations seng og elevations sengbund (I SO 18.10) Serviceloven § 113	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> Elevationsbund med el-indstilling på ryg- og bendel Reparation og levering ved bevilling efter § 113, stk. 5 <p>§ 113 stk. 3 (BK § 21, stk. 1): 50% tilskud til et standardprodukt – ingen reparation.</p> <p>§ 113 stk. 4 (BK § 21, stk. 2,1 og stk. 2,2): 50% tilskud til et standardprodukt samt dækning af merudgiften til særlig kvalitet/kapacitet samt til særlig indretning. Reparation ved BK § 21, stk.2.1: 50% af udgiften. Reparation ved BK § 21, stk.2,2: alene til den særlige indretning.</p> <p>§ 113 stk. 5 (§ 21, stk. 3): Hvis sengen udelukkende fungerer som et hjælpemiddel, ydes den som udlån, 100% reparation.</p>
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at komme omkring.</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for let til omfattende personassistance til at udføre:</p> <ul style="list-style-type: none"> At flytte sig At forebygge forværring af sygdom/tab af funktionsevne
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	Borger med sygdomme som fx KOL, astma, dårligt hjerte, der har behov for at kunne indstille ryg- og bendel af seng for at opnå hvile og en hensigtsmæssig sove-stilling.
Opmærksomhedspunkter	<p>Hvis elevations sengen er bevilget efter § 113 stk. 3 eller 4, skal der altid udarbejdes en kravspecifikation i forhold til produktet. Kravspecifikationen skrives i bevillingen.</p> <p>Borger er selv ansvarlig for indkøb af seng ved bevilling efter § 113, stk. 3 og stk. 4.</p>
Hvad indgår ikke i indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> Almindelige senge og sengebunde Sengebunde med manuel indstilling Udskiftning af standardmadras på grund af slitage

4.3 Sengeryglæn / hovedgærde indstilleligt (ISO 18.12.24) Serviceloven § 112.	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> Sengeryglæn/hovedgærde, manuelt indstilleligt Sengeryglæn/hovedgærde, el-indstilleligt Reparation og levering
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at komme omkring</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for let til omfattende personassistance til at udføre:</p> <ul style="list-style-type: none"> At flytte sig At forebygge forværring af sygdom/tab af funktionsevne
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> Borger, der har behov for at ligge med hævet hovedgærde, og hvor problemet ikke kan løses med ekstra puder Hvis borger kan løse problemet med manuelt indstilleligt hovedgærde bør denne som udgangspunkt bevilges Hvis borger ønsker fortsat at ligge i sin egen seng, kan el-betjent sengeryglæn bevilges. At der ikke kan bevilges en plejeseng
Særlige forhold/afledte forhold	<ul style="list-style-type: none"> Borgerens seng skal passe til løst hovedgærde Borgeren skal selv anskaffe velegnet seng eller Madras

4.4 Mobil personløfter (ISO:12.36.06) og mobil ståløfter (ISO: 12.36.04) Serviceloven § 112	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> Mobile ståløfter Mobile personløfter Kombineret stå – og personløfter Standardløftesejl: Helsejæl, Halvsejl, Hygiejnesejl, Badesejl, Amputationssejl, Sidde/Komfortsejl og brystsejl til ståløfter. Specialtilpasset løftesejl 1 årligt eftersyn af liften, administreres og bestilles af HMC
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at komme omkring.</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for moderat til omfattende personassistance til minimum en af nedenstående aktiviteter:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • At færdes i egen bolig • At flytte sig
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Hvis indsatsen skal anvendes af pårørende som IKKE er ansat som selvvalgt hj.hj. skal den bevilges efter § 112. • Borger som ikke kan forflytte sig selvstændigt • Borger, som ikke kan anvende drejetårn • Borger som har nedsat eller ophævet standfunktion eller ikke kan samarbejde om forflytning <p>Ved mobile ståløftere skal følgende gøre sig gældende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Borger skal have sikker ståfunktion på mindst ét ben og kræfter i begge arme • Borger skal kunne holde med mindst én arm og have kræfter i begge ben • Borger skal kunne samarbejde • Borger skal have den fornødne balance • Borger skal have god muskelstyrke i skulder og arm
Opmærksomhedspunkter	<ul style="list-style-type: none"> • Borgers funktionsniveau er afgørende for hvilken personløfter og hvilket sejl, der bevilges • Det skal vurderes om underlaget, som personløfter skal køre på, er hensigtsmæssigt. • Der kan ikke bevilges gulvplader. <p>Hvis hjælpemidlet er nødvendigt af hensyn til plejepersonalets arbejdsmiljø, kan det bestilles som et arbejdsredskab efter Arbejdsmiljøloven</p>

Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at komme omkring</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for moderat til omfattende personassistance til at udføre minimum to af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At flytte sig • At færdes i egen bolig
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Bevilges hvor en mobil personløfter ikke skønnes at være dækkende for behovet eller hvor borger kan blive selvhjulpne med hensyn til forflytning m.v. • Pladsforhold begrunder at mobil personløfter ikke kan benyttes. • Hvis mobil personløfter ikke kan benyttes på grund af borgers helbredsforhold / funktionsnedsættelse.
Opmærksomhedspunkter	<ul style="list-style-type: none"> • Inden endelig bevilling indhentes en teknisk vurdering og et tilbud fra firmaet. • Ved bevilling af loftlift skal borger underskrive et lånedokument, da loftlift er et udlån fra kommunen. <p>Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser".</p> <p>Hvis hjælpemidlet er nødvendigt af hensyn til plejepersonalets arbejdsmiljø, kan det bestilles som et arbejdsredskab efter Arbejdsmiljøloven</p>

4.5 Personløftere – loftmonteret (ISO 12.36.12)

Service-loven § 116.

Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Enkeltskinne • Rumdækkende • Køremotor • Standardløftesejl • Specialtilpasset løftesejl • Installation • Lovpligtigt serviceeftersyn • Retablering (udbedring af skader ved nedtagning) • 1 årligt eftersyn af liften, administreres og bestilles af HMC
---------------------------	--

4.6 Forflytningshjælpemidler (ISO 12.31)

Service-loven § 112

Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Drejetårn • Glidebræt • Glidestykke, glidepude, glidelagen • Vendelagen med og uden motor • Sengebånd, rebstiger • Fritstående galge
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at komme omkring</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum to af nedenstående</p>

	<p>aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At flytte sig • At færdes i egen bolig
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Borger som ikke kan forflytte sig selvstændigt • Borger bliver i stand til selvstændigt eller med personhjælp at forflytte sig, fx fra seng til kørestol • Borger bliver i stand til selvstændigt at skifte stilling i stolen • Borger som har ophævet ståfunktion • Borger skal kunne samarbejde til forflytninger <p>For bevilling af vendelagen med og uden el:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Borger er ude af stand til selvstændigt at vende sig i seng • Borger kan på grund af smerter eller tryksår ikke selvstændigt eller med hjælp vende sig sengen
Opmærksomhedspunkter	<ul style="list-style-type: none"> • Borgers funktionsniveau er afgørende for hvilket forflytningshjælpemiddel, der bevilges • Det skal vurderes, om pladsforholdene er tilstrækkelige • Ved fritstående galge/rebstiger skal man være opmærksom på om borger har osteoporose eller ryg/skulderlidelse, der gør brug af disse hjælpemidler kontraindiceret • Vendelagen med el skal bruges under opsyn <p>Hvis hjælpemidlet er nødvendigt af hensyn til plejepersonalets arbejdsmiljø, kan det bestilles som et arbejdsredskab efter Arbejdsmiljøloven.</p>

4.7 Kugledyne (ISO 04.36.03)

Serviceoven § 112.

Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Kugledyne • Kastaniedyne • Kædedyne
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger i forhold til sit hverdagsliv</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter

	<ul style="list-style-type: none"> • At forebygge forværring af sygdom/tab af funktionsevne
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<p>I vurderingen indgår:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Der skal foreligge lægelig dokumentation for, at der er tale om en varigt nedsat funktionsevne • Der skal foretages en afprøvning af kugledynen / kastaniedynen i minimum 2 uger • Kugledyne / kastaniedyne kan bevilges, hvis det efter afprøvningen fremgår, at dynen i væsentlig grad afhjælper den nedsatte funktion ved en bedre indlæring, koncentration og social kompetence
Opfølgings-punkter	Se Principafgørelser C-7-01
Hvad indgår ikke i indsatsen	Udskiftning af betræk

5.0 Boligens Indretning

Indhold	Hjælpemidler og boligindretning i boligen: 5.1 Forhøjerklodser 5.2 Fjernelse af dørtrin 5.3 Gelænder 5.4 Greb 5.5 Arbejdsstole 5.6 Hvilestole 5.7 Rullebord 5.8 Vinduesåbner 5.9 Køkkenændring / -ombygning, udtræksplade 5.10 Køkken, småhjælpemidler til spisning, madlavning 5.11 Køkken, blandingsbatteri 5.12 Køkken, lukning af gas, elkogeplader m.m. 5.13 Spisearm 5.14 Klapsæder i opgang 5.15 Niveauændring på altan 5.16 Automatisk døråbner 5.17 Dørtelefon med el-slutblik 5.18 Ramper – faste, transportable 5.19 Trappelift, løfteplatform
Formål	At kompensere for borgers nedsatte fysiske funktionsevne i forbindelse med at kunne klare almindelig daglig husførelse. At understøtte at borger kan færdes selvstændigt i boligen, og i forbindelse med indgang og udgang af boligen.
Mål for kvalitetsområdet	Borger med nedsat fysisk funktionsniveau der har vanskeligt ved at klare almindelig daglig husførelse.
Fagligt kvalitetsmål	Helhedsvurdering af borgers situation og aktivitetsniveau. At det bevilgede hjælpemiddel / boligindretning kompenserer for borgers funktionsnedsættelse, således at borger bliver i stand til at udføre almindelig daglig husførelse. At borger bliver instrueret i korrekt brug og vedligeholdelse af det bevilgede hjælpemiddel / boligindretning.
Borgerens kvalitetsmål	At borger oplever større selvstændighed og tryghed samt oplever kompensation for den nedsatte fysiske funktionsevne i forbindelse med den daglige husførelse. At borger får mulighed for at vedligeholde, udvikle eller genoptage tabte aktiviteter.

	At borger oplever at blive inddraget i forbindelse med valg af hjælpemiddel / boligindretning.
Organisatoriske kvalitetsmål	Samarbejdspartnere, der kommer i borgers hjem, skal være med til at sikre at hjælpemidlet / boligindretningen hjælper borger til at nå det ønskede aktivitetsniveau.
Opfølgingsmål	Individuel opfølgning ved telefonisk kontakt, hjemmebesøg eller via samarbejdspartnere, der kommer i borgers hjem. At konstatere at hjælpemidlet / boligindretningen afhjælper tabt / nedsat fysisk funktionsevne i forhold til at klare almindelig daglig husførelse.

Hjælpemidler og boligindretning i boligen

5.1 Forhøjerklodser (ISO 18.15.03)	
Serviceloven § 112.	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Enkelt forhøjerklodser – forskellige modeller • Plankeklodser
Hvem kan modtage indsatsen	Borger oplever begrænsninger med at komme omkring Visitator vurderer, at borger har behov for let til omfattende personassistance til at udføre: <ul style="list-style-type: none"> • At flytte sig
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	Borgere med nedsat bevægelighed og kraft, der bevirker at borger ikke selvstændigt kan sætte sig / rejse sig fra stol, seng og sofa.
Opmærksomhedspunkter	Vær opmærksom på, om det er sikkerhedsmæssigt forsvarligt at hæve stol, sofa eller seng med klodser.

5.2 Fjernelse af dørtrin	
Serviceloven § 116.	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Fjernelse af dørtrin • Retablering af dørtrin efter aftale med udlejer
Hvem kan modtage indsatsen	Borger oplever begrænsninger med at komme omkring Visitator vurderer, at borger har behov for let til total personassistance til at udføre:

	<ul style="list-style-type: none"> • At flytte sig • At færdes i egen bolig
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Borgere med risiko for fald • Borgere der benytter ganghjælpemidler, kørestol • Hvis det vurderes at problemstillingen ikke kan løses ad anden vej, fx med slisker eller lignende • Fjernelse af dørtrin skal gøre boligen mere velegnet for en længere periode fremadrettet
Opmærksomhedspunkter	<ul style="list-style-type: none"> • Der kan være behov for at pålægge tæppeskinner • Dørtrin kan fjernes i niveau (nedfræses) med pålægning af skinne • Visitator skal være opmærksom på regler ift. fjernelse af dørtrin til vådrum. <p>Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser".</p>
Hvad indgår ikke i indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Reparation. • Der fjernes ikke dørtrin til de rum i boligen, der ikke benyttes jævnligt.

5.3 Gelænder Serviceloven § 116	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Træ-gelænder, indendørs • Træ-gelænder, udendørs • Specialfremstillet gelænder, inden- og udendørs • Fritstående gelænder, fremstillet af smed
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at komme omkring</p> <p>Visitator vurderer, at borger har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At flytte sig • At færdes i egen bolig • At færdes udendørs
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Der bevilges kun gelænder på trappe, hvis der i forvejen er gelænder i den ene side • Der bevilges som hovedregel kun gelænder til enten hoved- eller til køkkentrappe • Gelænder til kælder bevilges kun, hvis borger skal udføre

	opgaver i kælder, fx at der er vaskeri i kælder, som borger selvstændigt kan benytte eller borger fx opbevarer gang- eller transporthjælpemiddel i kælder
Opmærksomhedspunkter	<ul style="list-style-type: none"> • Visitator skal være opmærksom på regler for flugtveje <p>Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".</p>
Hvad indgår ikke i indsatsen	Reparation.

5.4 Greb (ISO 18.18.06) Lov om social service § 116	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Mia greb i forskellige længde og dybde • Mia greb i forskellige vinklinger • Specialtilpasning/specialtilbehør
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at komme omkring</p> <p>Visitator vurderer, at borger har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter</p> <ul style="list-style-type: none"> • At flytte sig <p>Derudover vurderer visitator, at borger har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At færdes indendørs • At færdes udendørs
Opmærksomhedspunkter	<ul style="list-style-type: none"> • Vær opmærksom på montering af greb på vægge med skjulte rør og el samt ved væghængte cisterner. <p>Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".</p>
Hvad indgår ikke i indsatsen	Reparation.

5.5 Arbejdsstole (ISO 18.09.03) Serviceloven § 112	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Ståstøttestol • Arbejdsstol med centralbremse samt højderregulering • Arbejdsstol med motor til højderregulering • Arbejdsstol med motor til transport indendørs • Tilbehør og specialtilpasning
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med måltider</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At flytte sig • At færdes indendørs • At lave mad
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Vurdering af om borger kan kompenseres med anden siddemulighed. • Borger kan ikke stå op i længere tid under køkkenarbejdet, men har behov for at kunne sætte sig ned i kortere eller længere perioder • Borger med dårlig balance, der har behov for centralbremse på arbejdsstolen • Hvis borger har behov for motor for at komme omkring, skal det vurderes om en egentlig el-kørestol er en bedre løsning
Opmærksomhedspunkter	Evt. behov for boligindretning, fx friplads under køkkenskabe / køkkenvask.
Hvad indgår ikke i indsatsen	Almindelige arbejds- og kontorstole

5.6 Hvilestole (ISO 18.19.05) Serviceloven § 113.	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Hvilestol med katapultfunktion, el-betjent • Hvilestol med el-funktion på katapultfunktion, rygindstilling, tiltfunktion og evt. benstøtte • Evt. fodskammel til hvilestol med el-funktion på ovennævnte indstillinger • Afprøvning af hvilestole med el-funktion • Råd og vejledning • Specialtilpasning <p>§ 113 stk. 3 (BK § 21, stk. 1): 50% tilskud til et standardprodukt – ingen reparation.</p> <p>§ 113 stk. 4 (BK § 21, stk. 2,1 og stk. 2,2): 50% tilskud til et standardprodukt samt dækning af merudgiften til særlig kvalitet/kapacitet samt til særlig indretning. Reparation ved BK § 21, stk.2.1: 50% af udgiften. Reparation ved BK § 21, stk.2.2: alene til den særlige indretning.</p> <p>§ 113 stk. 5 (§ 21, stk. 3): Hjælpen ydes som udlån, 100% reparation</p>
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at komme omkring</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for moderat til omfattende personassistance til at udføre:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At flytte sig
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Borger, der har et specielt behov for hjælp til at sætte sig / rejse sig, fx katapultfunktion med el-betjening • Borger, der har svære deformiteter i fx ryggen og har behov for at korrigere siddestillingen, så der opnås hvile og / eller smerteaflastning • Terminal borger, der har behov for et alternativ til sengeleje og ikke er i stand til at sidde i almindelig hvilestol (§113, stk. 5)
Opmærksomhedspunkter	<p>Borger er selv ansvarlig for indkøb af stol såfremt den er bevilget efter §113, stk. 3 og stk. 4.</p> <p>Ved §113 stk. 5 sørger kommunen for levering. Og indsatsen bevilges som udlån.</p>

Hvad indgår ikke i indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> Hvilestol uden indstillingsmulighed Hvilestol med manuel indstillingsmulighed af ryg og sæde Afprøvning af hvilestole uden elfunktion
------------------------------	---

Opmærksomhedspunkter	Se " Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".
Hvad indgår ikke i indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> Reparation Manuel vinduesåbner

5.7 Rullebord (ISO 24.36.12)

Serviceoven § 112.

Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> Rulleborde med kontravægt
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger i forbindelse med måltider</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for let til moderat personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> At færdes indendørs At lave mad
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> Behov for at transportere / bære mad og drikke rundt i boligen Behovet skal ikke kunne dækkes af en rollator med bakke og kurv
Opmærksomhedspunkter	Evt. behov for fjernelse af dørtrin.

Køkken

5.9 Køkkenændring / ombygning, udtræksplade

Serviceoven § 116

Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> Udtræksplader og klap-plader Hævelse af køkkenvask Forhøjelse af køkkenbord (løs kasse ovenpå køkkenbord) Elektrisk højdeindstillelig ramme påmonteret køkkenelement Ombygning af køkken (herunder hævelse af hele bordpladen) Sænkning af køkkenbord
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med måltider</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for moderat til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> At flytte sig At færdes indendørs At lave mad
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> Borger, der dagligt har behov for at varetage væsentlige køkkenfunktioner Borger, hvor problemet ikke kan løses med bevilling af en arbejdsstol Kørestolsbrugere, der kun ved ændring/ombygning kan benytte køkken til madlavning
Opmærksomhedspunkter	Der skal altid oplyses relevante mål og placering. Se " Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".
Hvad indgår ikke i indsatsen	Reparation og modernisering

5.8 Vinduesåbner (ISO 18.21)

Serviceoven § 116

Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> Elektrisk vinduesåbner på vindue i køkken Elektrisk vinduesåbner på vindue i værelse eller stue
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at komme omkring</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for moderat til total personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> At flytte sig At færdes indendørs
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> Borger kan ikke ved egen hjælp åbne vindue og har ikke daglig hjælp Borger har på grund af en luftvejslidelse stort behov for selv at kunne lufte ud i boligen

5.10 Køkken, småhjælpe midler til spisning, madlavning (ISO 06.09) Serviceloven § 112 og § 113.	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Bestik og tallerkener. • Hjælpe midler til at rense, skrælle, snitte, skære og hakke. • Bage- og madlavningshjælpe midler som fx hjælpe midler (bagevægt med syntetisk tale / punktaf-mærkning). • Reparation og levering af hjælpe midler og forbrugsgoder bevilget efter § 112 og § 113 stk. 5.
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger i forbindelse med at udføre måltider</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At lave mad • At spise • At drikke
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Dagligt behov for at benytte særlige tallerkener og bestik og lignende. • Dagligt behov for selvstændigt at skulle forestå madlavning
Hvad indgår ikke i indsatsen	Drift og vedligehold, fx udskiftning af batterier

5.11 Køkken, blandingsbatteri (ISO 18.24) Serviceloven § 116.	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Udskiftning af standardgreb på armatur til køllegreb • Blandingsbatteri med køllegreb • Specielt blandingsbatteri til køkken, fx fotocelledrevet armatur
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med måltider</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for moderat til omfattende personassistance til at udføre nedenstående aktivitet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At lave mad
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Det skal vurderes om der er tale om manglende vedligeholdelse eller modernisering

	<ul style="list-style-type: none"> • Det skal undersøges om ejendommen vil skifte armaturet • Det skal undersøges om det er tilstrækkeligt at montere køllegreb • Hvis ovenstående er udelukket og borger har behov for en handicapkompenserende løsning ved armaturet kan det bevilges
Opmærksomhedspunkter	Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".
Hvad indgår ikke i indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Udskiftning af armatur på grund af dårlig vedligeholdelse / modernisering. • Reparation.

5.12 Køkken, lukning af gas, elkogeplader m.m. Serviceloven § 113 og § 116	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Lukning af gas med en tollehane • Afpropning af gas • Elkogeplader (§113, stk. 5) • Etablering af elkogeplader • Etablering af timerfunktion på kogeplader eller eget komfur • Opsætning af elstik • HPFI-relæ på elmåler • Retablering af elkogeplader og lukning af gas med tollehane
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borgere med hukommelsesbesvær eller kognitive udfordringer.</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • At borger glemmer at lukke for gassen • Det skal vurderes hvem der har behov for at benytte komfurfunktion og i hvilket omfang • Hvis der skal etableres elkogeplader skal det vurderes om der er behov for at montere timerfunktion herpå og hvilket tidsinterval timerfunktionen skal indstilles på. Det bør vurderes om borger kan betjene timerfunktionen.
Opmærksomhedspunkter	Ved at lukke for gassen med en tollehane, vil pårørende eller hjemmehjælp fortsat kunne benytte gaskomfuret i de situationer,

	<p>hvor der ikke efter lukning er etableret elkogeplader.</p> <p>Københavns Belysningsvæsen har – for en del år siden - ændret reglerne vedrørende gasforbrugende installationer. Det kan i visse tilfælde betyde, at der ikke kan reetableres efter en afproving af gas. Derfor anbefales det primært at lukke for gassen med tollehane.</p> <p>Borger skal give samtykke til lukningen.</p> <p>Der skal ikke sendes underretningsbrev eller søges ejertilladelse.</p>
Hvad indgår ikke i indsatsen	Etablering af ovnfunktion (almindelig ovn og mikroovn)

5.13 Spisearm, manuel eller elektronisk (ISO 15.09.27)

ServiceLOVEN § 112.

Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Manuel spisearm • Elektronisk spisearm • Bord til spisearm • Special tilbehør, fx tallerkener og bestik • Undervisning af borger, pårørende, personale
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med måltider</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for moderat til total personassistance til at udføre nedenstående aktivitet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At spise
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Borger skal være interesseret i selv at kunne spise helt eller delvist selvstændigt • Der skal være pårørende eller hjemmepleje i hjemmet, som kan anrette maden og sørge for placering af borger i forhold til spisearmen • Der kan ikke bevilges en spisearm, før der har været gennemført et afprøvningsforløb • Der kan være behov for at pårørende eller personale assisterer borger under indtagelsen af måltidet • Der er behov for at pårørende eller personale instrueres/undervises i anvendelsen af spisearmen • Hvis ikke pårørende eller personalet er i stand til at håndtere placering af maden og placering af borger, anbefales det, at der gives afslag på spisearmen.

Opmærksomhedspunkter	<p>Det er vigtigt at sikre, at de personer som dagligt befinder sig i hjemmet, bakker op om anvendelsen af spisehjælpemidlet. Der er behov for et indledende afprøvningsforløb, typisk af 14 dages varighed. I denne periode bør borgeren have spist forskellige typer af måltider med spisearmen.</p> <p>Når afprøvningsperioden er overstået vurderes det om der på baggrund af afprøvningsforløbet kan bevilges en spisearm.</p> <p>En spisearm kan leveres både manuel og elektronisk. Det bør ved bevillingen vurderes, om borgeren på sigt kan få behov for en elektronisk spisearm, dette bør indgå i vurderingen med hensyn til valg af type.</p> <p>Der kan være behov for et særligt bord til montering af spisearmen, da spisearmen skal være præcist placeret i forhold til borger, når denne skal anvende spisehjælpemidlet. Der er behov for tilberedning/anretning af maden således at borger kan anvende spisearmen.</p> <p>Hvis borger bliver i stand til selvstændigt at spise helt eller delvist, bør visitation af hjælp til spisning revurderes. Hjælpen kan evt. ændres til anretning/afrydning.</p> <p>Se guide til spisearm på kkintra.</p>
Hvad indgår ikke i indsatsen	Visitation af hjælp til anretning af mad, henhører til praktisk bistand og behandles under dette bevillingsområde.

Adgangsforhold

5.14 Klapsæder i opgang (ISO 09.33)

ServiceLOVEN § 116.

Indsatsen omfatter typisk	Klapsæde i opgang
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at komme omkring</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At flytte sig • At færdes udendørs

Særlige forhold som grundlag for indsatsen	Det vurderes om behovet kan løses med opsætning af gelænder eller med løse taburetter, som borger selv anskaffer.
Opmærksomhedspunkter	Der oplyses placering i trappeopgang. Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".
Hvad indgår ikke i indsatsen	Reparation

5.15 Niveauændring på altan	
Serviceloven § 116.	
Indsatsen omfatter typisk	Altanrist i træ Eventuel skridsikring
Hvem kan modtage indsatsen	Borger oplever begrænsninger med at komme omkring. Visitor vurderer, at borger har behov for moderat til total personassistance til at udføre nedenstående aktivitet: <ul style="list-style-type: none"> • At færdes udendørs
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	Det vurderes om behovet kan løses med opsætning af greb, gelænder eller sliker/ramper.
Opmærksomhedspunkter	Hvis afstand mellem altangulv og altanbrystning efter pålægning af rist er mindre en 100 cm, skal altanbrystning hæves (Lovkrav). Der skal altid opgives mål på forhøjelsen (BxDxH) Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".
Hvad indgår ikke i indsatsen	Reparation

5.16 Automatisk døråbner (ISO 18.21.03)	
Serviceloven § 116.	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Elektrisk døråbner på adgangsdør til bolig • Elektrisk døråbner på fælles gadedør i opgang • Elektrisk døråbner på elevatordør • Reparation, hvis døråbner er opsat som udlån
Hvem kan modtage indsatsen	Borger oplever begrænsninger med at komme omkring

	Visitor vurderer, at borger har behov for moderat til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter: <ul style="list-style-type: none"> • At flytte sig • At færdes udendørs
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Det skal vurderes om problemstillingen kan løses med en krog på gadedør, en kile til at lægge under dør eller dørpumpen kan løsnes samt om dørpumpen er vedligeholdt • Det skal vurderes, om det er et behov, der bør løses af ejendommens administrator • Som udgangspunkt skal der være tale om et dagligt behov for selvstændigt at kunne komme ind / ud af bolig • Borgeren skal ikke have andre muligheder for at komme ind / ud af bolig • Det skal vurderes om det vil være mere hensigtsmæssigt for borger med et boligskit
Opmærksomhedspunkter	<p>Boligselskabet overtager ejerforholdet fra opsætningstidspunktet, herunder også ansvar for reparation og vedligeholdelse. Dette gælder også i private andels- og ejerboliger samt i ældreboliger. Inden bevilling sendes anmodning om ejertilladelse til boligforening. I denne tilladelse tager boligselskab stilling til, om de ønsker at overtage den automatiske døråbner fra opsætningstidspunktet.</p> <p>Hvis boligselskabet ikke ønsker at overtage ejerforholdet, bliver den automatiske døråbner bevilget som et udlån. Borger skal underskive udlånsklæring.</p> <p>Hvis den automatiske døråbner er bevilget som udlån, skal lokalkontoret rekvirere nedtagning af den automatiske døråbner hos Nørholm og Lemming A/S, straks behovet ikke er til stede hos borger.</p> <p>Henvendelse til / fra boligselskab er ikke nødvendigt.</p> <p>Se " Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".</p>
Hvad indgår ikke i indsatsen	Drift og vedligeholdelse, hvis boligselskab har overtaget ejerforholdet fra opsætningstidspunktet.

5.17 Dørtelefon med el-slutblik (ISO 22.24.30) Serviceloven § 116.	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Samtaleanlæg til dørtelefon i lejlighed (fx stue eller soveværelse) • Trådløst samtaleanlæg
Hvem kan modtage indsatsen	Borger oplever begrænsninger med at komme omkring Visitator vurderer, at borger har behov for let til omfattende personassistance til at udføre nedenstående aktiviteter: <ul style="list-style-type: none"> • At færdes indendørs • At flytte sig
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	Borger er ude af stand til selvstændigt at komme til dørtelefon ved entredør.
Opmærksomhedspunkter	Der skal tages stilling til, om det kun er dørtelefon, der skal flyttes, eller om el-slutblik også skal etableres. Det skal oplyses, hvilken dør, der er tale om. Se ” Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser” samt ”huskeliste til boligindretninger”.
Hvad indgår ikke i bevillingen?	<ul style="list-style-type: none"> • Samtaleanlæg til badeværelse • Reparation • Der flyttes ikke dørtelefon for at kunne åbne for fx hjemmehjælp, madlevering, avisbude og lignende. I disse situationer kan der udleveres en nøgle • Hvis borger er længe om at åbne

5.18 Ramper – faste, transportable (ISO 18.30) Serviceloven §§ 112 og 116.	
Indsatsen omfatter typisk	<u>Transportable ramper (§ 112):</u> <ul style="list-style-type: none"> • Letvægtsramper • Standardramper • Reparation og levering <u>Faste ramper (§ 116):</u> <ul style="list-style-type: none"> • Standardramper • Specialfremstillede ramper i specielle mål • Excellent ramper • Montering

Hvem kan modtage indsatsen	Borger oplever begrænsninger med at komme omkring Visitator vurderer, at borger har behov for let til total personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter: <ul style="list-style-type: none"> • At færdes indendørs • At færdes udendørs
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Ramper er nødvendige for at udligne niveauforskelle i dagligdagen • Det vurderes om behovet kan løses med faste ramper • Faste ramper etableres udelukkende på borgers faste adresse
Opmærksomhedspunkter	Der oplyses udførlige mål på rekvisition (B x D x største H og mindste H) Vedlæg eventuelt en skitse. Se ” Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser” samt ”huskeliste til boligindretninger”.
Hvad indgår ikke i indsatsen	Reparation

5.19 Trappelift, løfteplatform (ISO 18.30.11) Serviceloven § 116, stk. 1	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Trappelift (kørestolslift / stolelift) ved udendørs adgangsforhold med niveauforskel til boligen • Trappelift (kørestolslift / stolelift) ved indendørs niveauforskelle • Lovpligtige serviceeftersyn • Installation • Retablering
Hvem kan modtage indsatsen	Borger oplever begrænsninger med at komme omkring Visitator vurderer, at borger har behov for moderat til total personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter: <ul style="list-style-type: none"> • At færdes indendørs • At færdes udendørs
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Inden bevilling skal vurderes om en trappekører / trappetjener kan benyttes • Trappeliften er nødvendig for at komme ind / ud af boligen eller for at komme rundt i boligen

	<ul style="list-style-type: none"> • Trappeliften kan kun bevilges mellem rum, der benyttes dagligt • Trappelift bevilges <u>altid</u> som udlån • Det vurderes, at boligen er velegnet i en længerevarende periode fremadrettet
Opmærksomheds-punkter	<p>Inden bevilling skal der altid søges ejertilladelse samt fuldmagt til at firmaet, der opsætter trappeliften, kan indhente byggetilladelse hos kommunen.</p> <p>Inden der søges ejertilladelse skal firmaet, der skal opsætte trappeliften have beskrevet arbejdets omfang.</p> <p>Når byggetilladelsen er modtaget, sender firmaet den til lokalkontoret, hvorefter aftale om opsætning kan finde sted.</p> <p>Borger underskriver et lånedokument, da trappeliften altid er kommunens ejendom.</p> <p>Lovpligtig serviceaftale skal indgås. Firmaet fremsender ved garantiperiodens udløb en serviceaftale, der omfatter service hvert kvartal efter Arbejdstilsynets bestemmelser. Serviceaftalen omfatter vedligeholdelse, reservedele og reparation, dog ikke efter eventuelt hærværk, brand eller lignende skader, der ikke er opstået ved normalt brug af liften.</p> <p>Arbejdstilsynet tilser opsatte lifte hver 26. måned, regninger herfor anvises af lokalkontoret som en udgift i relation til § 116.</p> <p>Lokalkontoret rekvirerer nedtagning af trappeliften hos firmaet straks behovet for den ophører. Henvendelse til / fra boligselskab er ikke nødvendigt.</p> <p>Se ” Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelse” samt ”huskeliste til boligindretninger”.</p>

6.0 Varsling og alarmering	
Indhold	6.1 Nødkald 6.2 Alarm- og varsling 6.3 Timer og alarmsystemer til brug i hjemmet
Formål	At borger selvstændigt kan varetage funktioner i hjemmet i forbindelse med den daglige husførelse under sikkerhedsmæssige forsvarlige forhold. At borger bliver i stand til at genoptage/opretholde nødvendige aktiviteter uden for hjemmet – herunder færdes mere trygt og sikkert udenfor hjemmet. Aflaste de pårørende og hjælpepersonalet
Mål for kvalitetsområdet	Borger, der af fysiske eller psykiske årsager har behov for at kunne tilkalde akut hjælp, for eksempel borger med faldtendens, alvorlige hjerte- og lungelidelser eller tale- og synkebesvær.
Fagligt kvalitetsmål	Der foretages en helhedsvurdering af årsager til fald, herunder hjemmets indretning og borgers almene tilstand. Det skal sikres, at borger får den nødvendige instruktion i brug af alarm- og varslings-hjælpemidlet og kan aktivere det i en akut situation. Det skal sikres, at borger er grundigt informeret om den fulde konsekvens af opstilling af et alarm- og varslings-hjælpemiddel.
Borgerens kvalitetsmål	At borger er tryk ved at færdes i hjemmet. At borger kan tilkalde hjælp hele døgnet, når der er akut behov for hjælp.
Organisatoriske kvalitetsmål	Der sikres en koordineret indsats med pårørende og relevante samarbejdspartnere.
Opfølgingsmål	Behov for opfølgning vurderes individuelt.

6.1. Nødkald (ISO 22.27.18)	
Serviceloven § 112.	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Nødkald med 1 eller 2 trådløse sendere • Nødkald med røgalarm • Installation <p>Nødkald kan bevilges som: Gruppe 1 – direkte til ambulancekald Gruppe 2 – hjælp fra hjemmepleje, privat leverandør eller SUF</p>

	vagtcentral
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at komme omkring</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for let til total personassistance til at udføre minimum to af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At færdes indendørs • At flytte sig • At forebygge forværring af sygdom/tab af funktionsevne <p>Samt at borger har behov for ingen til moderat personassistance inden for:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<p>Vil borger være afhjulpel ved at få udleveret et telefonnummer til SUF vagtcentral?</p> <p>Alder og diagnose alene kan ikke danne grundlag for bevilling. Nødkald kan ikke bevilges, hvis borger har 24-timers hjælp / fast vagt.</p> <p>Gruppe 1 nødkald: Borgers helbredsmæssige situation bevirker, at de kan få akut behov for hjælp. SUF vagtcentral tilkalder en ambulance. Det kan for eksempel være borgere der lider af dårligt hjerte eller åndedrætsbesvær.</p> <p>Der skal ved gruppe 1 nødkald altid foreligge lægelige oplysninger og indgås en skriftlig aftale med regionens vagtcentral.</p> <p>Gruppe 2 nødkald: Borger har for eksempel brug for akut hjælp til at rejse sig efter fald. Borger får hjælp fra hjemmeplejen, privat leverandør eller SUF vagtcentral.</p> <p>Røgalarm: Borger ryger og kan ikke flytte sig fra seng eller stol ved egen hjælp. Borger er dement med et særligt behov for at få opsat røgalarm.</p> <p>Vedr. nødkald i ældrebolig: Hvis borger opfylder kriterier for nødkald, bevilges et singleanlæg – også i ældreboliger med fast snoretræk-anlæg (med henblik på</p>

	udfasning af snoretræk-anlæggene)
Opmærksomhedspunkter	<p>Der skal altid ved bevilling laves aftale med borger om levering af nøgler til entre- og gadedør. Disse nøgler lægges i en nødkaldsboks udenfor boligen, så personalet /ambulancefolk kan låse sig ind hos borger.</p> <p>Hvis borger skal modtage den akutte hjælp fra privat leverandør, skal der udleveres en nøgle til entre- og gadedør til privat leverandør.</p> <p>Er der flere personer i husstanden vil det ikke nødvendigvis medføre afslag, men det vil indgå i den samlede vurdering.</p> <p>Ved bevilling skal det undersøges, om borger er tilknyttet et lokalt telefonnetværk eller bredbånd – fx ISDN, ADSL eller diverse IP-telefoniløsninger. Visse af bredbåndsforbindelserne kan blokere for nødkaldets opkald til vagtcentralen.</p> <p>Nødkald kan ikke benyttes sammen med Duet-svar.</p> <p>Uddrag fra Vejledning nr. 6 til serviceloven, 15. februar 2011 <i>Pkt. 107 Ved telefonhjælpe midler ydes der hjælp til anskaffelse, men ikke til evt. abonnementsafgift. Endvidere kan der ydes hjælp til nødkald og alarmanlæg mv., som forudsætter en telefonlinje. Der vil kunne ydes hjælp efter §§ 41 og 100 om merudgiftsydelse, hvis der er tale om, at borgere med funktionsnedsættelse for påført en ekstra abonnementsudgift i forbindelse med alarmer mv. Evt. kan der også ansøges om hjælp hertil efter pensionslovgivningen.</i></p>
Hvad indgår ikke i indsatsen	<p>Der bevilges ikke dækning af løbende telefonabonnement. Der bevilges ikke nødkald til færden udenfor hjemmet.</p>

6.2. Demens – alarm- og pejlesystemer (ISO 22.27.18)	
Serviceloven § 112.	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Alarm- og pejlesystem fra SafeCall (GPS springssystem) • Undervisning af borger og pårørende
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med at komme omkring</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	Borger skal kunne give et samtykke og ikke modsætte sig brugen af alarm- og pejlesystem.

	<p>Alarm- og pejlesystem kan bevilges, når:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Borger har varigt og væsentligt nedsat orienteringsevne og eventuelt også en nedsat hukommelse (på grund af demens i en let grad / debuterende demens) • Borger er trafikikker • Borger har en velfungerende pårørende, der er i stand til at sikre, at alarm- og pejlesystem anvendes korrekt af borger (opladning af sporingssenhed, placering af enhed på borgers tøj og hente borger hjem, når han/hun er bortkommet) • Borger har en følelse af / er bange for at blive væk Der skal foreligge den nødvendige faglige dokumentation for borgers kognitive funktionsnedsættelse. GBS fane i FSII skal udfyldes.
Opmærksomhedspunkter	<p>Vurdering og indstilling foretages af demensansvarlig visitator, idet der stilles særlige krav til visitators demensfaglige kompetencer og et indgående kendskab til reglerne for magtanvendelse.</p> <p>Hvis borgeren er passiv, og ikke klart siger ja eller nej til ydelsen, skal godkendelse søges via juridisk afdeling. Hvis borgeren modsætter sig, skal der foreligge godkendelse om magtanvendelse indenfor en uge (§ 125).</p> <p>Center for Specialundervisning for Voksne (CSV) underviser borger og pårørende i installering og daglig brug af alarm- og pejlesystemet.</p> <p>Det forventes, at det som udgangspunkt altid er borgers pårørende, der har ansvaret for at spore og bringe borger hjem.</p> <p>I situationer, hvor den pårørende er akut syg eller holder ferie, kan der bevilges hjælp til sporing og hjembringelse af Københavns Brandvæsen.</p> <p>Der er ikke frit valg på alarm pejle systemer.</p>
Opfølgning på indsatsen	<p>Alarm- og pejlesystemet evalueres efter 3 måneder af demensansvarlig visitator og demenskoordinator.</p> <p>Demensansvarlig visitator skal løbende vurdere, om forudsætningerne for at benytte alarm- og pejlesystemet fortsat er til stede.</p>
Indsatsen indeholder ikke	<ul style="list-style-type: none"> • Indkøb og betaling af mobiltelefon • Betaling af løbende telefonabonnement

6.3. Timer- og alarmsystemer til brug i hjemmet (ISO:22.27.21) Serviceloven § 112	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Komfurvagt • Vandalarm • Reparation og levering
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med udførelsen af måltider</p> <p>Visitator vurderer, at borger har behov for moderat til omfattende personassistance til at udføre nedenstående aktivitet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • At borger har en lægeligt dokumenteret demenssygdom eller tilsvarende kognitiv/psykisk funktionsnedsættelse • Borger skal kunne give et samtykke. • At der er foretaget afdækning og rådgivning ved demenskonsulent (når borger lider af demens) • At borger har tendens til at glemme at slukke for komfuret, vandhanen mv. • At borger fortsat har behov for jævnlig anvendelse af komfuret
Opmærksomhedspunkter	<p>Hvis borger har gas skal det vurderes, om der skal lukkes med tollehanen og opstilles kogeplader i stedet for.</p>
Hvad indgår ikke i indsatsen	<p>Røgalarmer og almindelige køkkenredskaber som eksempelvis et æggeur og et stegetermometer.</p>

7.0. Syn, belysning, kommunikation m.v.

Indhold	<p>Kommunikation</p> <p>7.1 Hjælpemidler til nærkommunikation</p> <p>Kognitive hjælpemidler</p> <p>7.2. Alternativ styring af computer</p> <p>7.3 Struktur- og planlægningssystemer</p> <p>Læse og stave hjælpemidler</p> <p>7.4 Hjælpemidler til læseunderstøttelse</p> <p>Optiske hjælpemidler</p> <p>7.5 Håndholdte lupper</p> <p>7.6 Billede forstørrelse</p> <p>Ikke optiske hjælpemidler</p> <p>7.7 Vægt med syntetisk tale</p> <p>7.8 Ure til blinde og svagsynede</p> <p>7.9 Særlig belysning</p>
Formål	At kompensere for borgers nedsatte kognitive og / eller synsmæssige funktionsevne i forbindelse med kommunikation, læsning og håndtering af praktiske opgaver i dagligdagen.
Mål for kvalitetsområdet	At understøtte at borger – så vidt muligt – bliver uafhængig af andres hjælp til håndtering af de daglige opgaver.
Fagligt kvalitetsmål	<p>Ud fra en helhedsvurdering af borgers situation og aktivitetsniveau at vælge de hjælpemidler, der kan understøtte en fortsat aktiv hverdag.</p> <p>At det bevilgede hjælpemiddel kompenserer i størst mulig grad for borgers nedsatte funktionsevne i forhold til kommunikation.</p> <p>At det bevilgede hjælpemiddel kompenserer i størst mulig grad for borgers synsnedsettelse.</p> <p>At hjælpemidlet bevilges ud fra en opdateret viden om hjælpemidler til kommunikation og synsnedsettelse.</p>
Borgerens kvalitetsmål	<p>At borger oplever at blive inddraget ved vurdering af behov.</p> <p>At borger får mulighed for at vedligeholde, udvikle eller genoptage tidligere aktiviteter</p>
Organisatoriske kvalitetsmål	Samarbejdspartnere, der kommer i borger hjem, skal være med til at understøtte at hjælpemidlet fungerer efter hensigten og understøtter det ønskede aktivitetsniveau.
Opfølgingsmål	Behov for opfølgning vurderes individuelt.

Kommunikationshjælpemidler

7.1 Hjælpemidler til nærkommunikation (ISO: 22.09.06; 22.21.09) Serviceloven § 112.	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Stemmeforstærker • Talemaskine (fx Rol-talk, Go talk, Light Writer og Speak Out) • Undervisning i brug af hjælpemiddel
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger i hverdagslivet</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for let til total personassistance til at udføre nedenstående aktivitet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Borger skal have et væsentligt kommunikationsbehov • Borgere med dokumenteret varigt nedsat svag/lav stemme. • Borger skal selvstændigt kunne anvende hjælpemidlet og tage initiativ til at kommunikere med andre
Opmærksomhedspunkter	<p>Center for Specialundervisning for Voksne forestår afprøvning og undervisning i brug og anvendelse af stemmeforstærker og talemaskine.</p> <p>CSV udleverer stemmeforstærker til borger og orienterer HMC herom med henblik på registrering i Care.</p>
Hvad indgår ikke i indsatsen	Udskiftning af batterier

Kognitive hjælpemidler

7.2 Alternativ styring af computer (ISO: 22.36.03; 22.36.12; 22.36.21) Serviceloven § 112 og § 113.	
Indsatsen omfatter typisk	<p>Det kan fx være:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hovedmus • Øjenstyringssystemer • 0/1-kontakter • Touchtastatur • Trykfølsomme skærme • Tastaturskjold/plade • Specialudformet tastatur til pc • Undervisning i brug af bevilget produkt
Hvem kan modtage	Borger oplever begrænsninger i hverdagslivet

indsatsen	<p>Visitor vurderer, at borger har behov for let til omfattende personassistance til at udføre nedenstående aktivitet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<p>Generelt: Borger skal have et væsentligt kommunikationsbehov</p> <p>For blinde- og svagsynede: Der skal foreligge lægelig dokumentation for at borger har en medicinsk defineret varig øjenlidelse, eller et varigt synshandicap med en synsstyrke på 6/18 eller derunder.</p> <p>Behovet for svagtsynsoptik og andre synshjælpemidler opstår i almindelighed ved synsstyrker på 6/18 (0,3). Ved "almindelig" må forstås, at synsbrøken er vejledende. Der kan opstå situationer hvor der, på trods af at borger ser bedre end 6/18, er indikation for at bevilge synshjælpemidler. Det vil typisk dreje sig om situationer, hvor borgers kontrast-syn er væsentligt nedsat eller hvis synsfeltet er indskrænket.</p> <p>Andre fysiske funktionsnedsættelser At borger, på grund af nedsat fysiskfunktionsevne, ikke kan betjene sin computer på almindeligvis.</p>
Opmærksomhedspunkter	<p>Afprøvning kan ske hos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Center for Specialundervisning for Voksne (CSV) • Institut for blinde og svagsynede (IBOS) <p>Det skal vurderes, om der er behov for at bevilge undervisning i brug og anvendelse af det bevilget hjælpemiddel.</p>
Hvad indgår ikke i indsatsen	Udskiftning af batterier.

7.3 Struktur- og planlægningssystemer (ISO: 22.27.15)

Serviceoven §§ 112 og 113.

Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Elektroniske kalendere – og planlægningssystemer • Nat- og dagkalender • Undervisning i brug af det bevilgede produkt
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger i hverdagslivet</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for moderat til omfattende personassistance til at udføre nedenstående aktivitet:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • At sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Borger, der på grund af psykisk funktionsnedsættelse ikke kan huske og/- eller glemmer • At borgeren har behov for struktur på dagligdagen fx gennem påmindelse om udførelse af dagligdagens aktiviteter og aftaler • At borger behov for struktur og planlægning ikke kan afhjælpes på anden måde • At borger kan forstå og bruge de informationer, som hjælpemiddel/forbrugsgodet giver.
Opmærksomhedspunkter	<p>Som oftest skal der foretages en afprøvning på Center for voksenundervisning (CSV).</p> <p>I forbindelse med afdækningen skal det vurderes / afprøves om andre typer kalendere i almindelig handel kan afhjælpe behovet.</p> <p>Det skal vurderes, om der er behov for at bevilge undervisning i brug og anvendelse af det bevilgede hjælpemiddel.</p>
Hvad indgår ikke i indsatsen	Udskiftning af batterier.

Læse og stave understøttelse

7.4 Hjælpemidler til læseunderstøttelse (ISO: 22.18.03; 22.30.12; 22.30.15; 22.30.21)

Serviceoven § 112.

Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Læsemaskine/oplæsningsapparat • Læse- og scannerpen • Lydafspiller (typisk daisy format) • Læsestativ • Læseplade • Bladvender • Undervisning i brug af bevilget produkt
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger i hverdagslivet</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for let til omfattende personassistance til at udføre nedenstående aktivitet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<p>Generelt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Borger, som ikke selvstændigt kan læse

	<ul style="list-style-type: none"> • Der skal være tale om et væsentligt læsebehov • Borger skal ikke have andre muligheder for selvstændigt at kunne læse • Ordblinde borgere <p>For blinde- og svagsynede: Der skal foreligge lægelig dokumentation for at borger har en medicinsk defineret, varig øjenlidelse, eller et varigt synshandicap med en synsstyrke på 6/18 eller derunder*</p> <p>Borgere med kognitive funktionsnedsættelser: At borgeren pga. nedsat fysisk- eller psykisk funktionsevne ikke kan læse på egen hånd uden brug af hjælpemidler</p> <p>*Behovet for svagsynsoptik og andre synshjælpemidler opstår i almindelighed ved synsstyrker på 6/18 (0,3). Ved "almindelig" må forstås, at synsbrøken er vejledende. Der kan opstå situationer hvor der, på trods af at borger ser bedre end 6/18, er indikation for at bevilge synshjælpemidler. Det vil typisk dreje sig om situationer, hvor borgers kontrast-syn er væsentligt nedsat eller hvis synsfeltet er indskrænket.</p>
Opmærksomheds-punkter	<p>Afprøvning kan ske hos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Center for Specialundervisning for Voksne (kognitive funktionsnedsættelser og blinde og svagsynede) (CSV) • Institut for blinde og svagsynede (blinde og svagsynede) (IBOS) • Hovedstadens ordblindeskole (Ordblinde) (HO) <p>Det skal vurderes, om der er behov for at bevilge undervisning i brug og anvendelse af det bevilget hjælpemiddel.</p>

Optiske hjælpemidler

7.5 Håndholdte lupper (ISO:22.03-09; 22.03.12) Serviceloven § 112	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> • Håndholdte lupper • Luplamper • Påhæftningslupper • Forstørrelsesglas • Forstørrelsesglas • Kikkerter

	<ul style="list-style-type: none"> • Elektroniske lupper
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger i hverdagslivet</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for let til omfattende personassistance inden for minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter • At lave mad • At sikre indkøb af hverdagens varer • At anvende kollektive transportmidler
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Der skal foreligge lægelig dokumentation for at borger har en medicinsk defineret varig øjenlidelse, eller et varigt synshandicap med en synsstyrke på 6/18 eller derunder* • Borgeren skal have et væsentligt behov for at læse breve, aviser emballage mv. i dagligdagen, som ikke kan afhjælpes på anden måde • Der skal foreligge dokumentation efter en afprøvning med indstilling hvilket hjælpemiddel, der vurderes at kunne afhjælpe borgers behov <p>*Behovet for svagssynsoptik og andre synshjælpemidler opstår i almindelighed ved synsstyrker på 6/18 (0,3). Ved "almindelig" må forstås, at synsbrøken er vejledende. Der kan nemlig opstå situationer hvor der, på trods af at borger ser bedre end 6/18, er indikation for at bevilge synshjælpemidler. Det vil typisk dreje sig om situationer, hvor borgers kontrastsyn er væsentligt nedsat eller hvis synsfeltet er indskrænket.</p>
Opmærksomheds-punkter	<p>Afprøvning kan ske hos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Center for Specialundervisning for Voksne (CSV) • Lys og Lup • Institut for blinde og svagsynede (IBOS) <p>Der kan være behov for optikunderstøttende hjælpemidler i form af skråplade, konceptholder eller en særlig lampe, som en lup kan monteres på.</p>
Hvad indgår ikke i indsatsen	Rengøring og vedligeholdelse.

7.6 Billedforstørrelse (ISO:22.03.12; 22.03.18 og 22.30.21) Serviceloven § 112.	
Indsatsen omfatter	<ul style="list-style-type: none"> • CCTV-anlæg

typisk	<ul style="list-style-type: none"> Elektronisk video-lup TV-brille Undervisning i brug af bevilget produkt
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger i hverdagslivet</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for let til omfattende personassistance til at udføre nedenstående aktivitet:</p> <ul style="list-style-type: none"> At sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> Der skal foreligge lægelig dokumentation for at borger har en medicinsk defineret, varig øjenlidelse, eller et varigt synshandicap med en synsstyrke på 6/18 eller derunder* At borgeren har et væsentligt behov for at se TV, læse mv. At behovet ikke kan afhjælpes på anden måde. Der skal foreligge dokumentation fra en afprøvning med indstilling til hvilket hjælpemiddel, der vurderes at kunne afhjælpe borgers behov <p>Behovet for svagssynsøptik og andre synshjælpemidler opstår i almindelighed ved synsstyrker på 6/18 (0,3).</p> <p>Ved "almindelig" må forstås, at synsbrøken er vejledende. Der kan opstå situationer hvor der, på trods af at borger ser bedre end 6/18, er indikation for at bevilge synshjælpemidler. Det vil typisk dreje sig om situationer, borgers kontrast-syn er væsentligt nedsat eller hvis synsfeltet er indskrænket.</p>
Opmærksomhedspunkter	<p>Afprøvning kan ske:</p> <ul style="list-style-type: none"> Center for Specialundervisning for Voksne (CSV) Institut for blinde og svagsynede (IBOS) <p>Det skal vurderes, om der er behov for at bevilge undervisning i brug og anvendelse af det bevilget hjælpemiddel.</p>

Ikke optiske hjælpemidler

7.7 Vægt med syntetisk tale (ISO: 15.03.03-03; 04.24.27) Serviceloven § 112 og § 113	
Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> Køkkenvægt med syntetisk tale Personvægt med syntetisk tale
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger med personlig hygiejne eller måltider</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for let til omfattende</p>

	<p>personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> At lave mad At forebygge forværring af sygdom/tab af funktionsevne At sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> Der skal foreligge lægelig dokumentation for at borger har en medicinsk defineret varig øjenlidelse, eller et varigt synshandicap med en synsstyrke på 6/18 eller derunder* Borgeren skal have et væsentligt behov for at skulle veje råvarer mv. i dagligdagen, som ikke kan afhjælpes på anden måde Borgeren skal have et væsentligt behov for at kunne kontrollere sin egen vægt. Det er ikke muligt at afhjælpe det på anden måde Der skal foreligge dokumentation efter en afprøvning med indstilling hvilket hjælpemiddel, der vurderes at kunne afhjælpe borgers behov <p>*Behovet for svagssynsøptik og andre synshjælpemidler opstår i almindelighed ved synsstyrker på 6/18 (0,3). Ved "almindelig" må forstås, at synsbrøken er vejledende. Der kan være situationer hvor der, på trods af at borger ser bedre end 6/18, er indikation for at bevilge synshjælpemidler. Det kan fx ske, hvis borgers kontrastsyn er væsentligt nedsat eller hvis synsfeltet er indskrænket.</p>
Opmærksomhedspunkter	<p>Personvægt: Skal personvægten bruges som led i et behandlingsforløb, skal personvægten stilles til rådighed af sygehusvæsenet.</p>
Hvad indgår ikke i bevillingen?	<p>Udskiftning af batterier.</p>

7.8 Ure til blinde og svagsynede (ISO: 22.27.12)

Serviceloven § 112.

Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> Talende ure Armmåndsure Punkturer
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger i hverdagslivet</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for let til omfattende personassistance til at udføre nedenstående aktivitet:</p> <ul style="list-style-type: none"> At sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter

Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> Borgere som pga. dokumenteret synsnedsettelse eller kognitiv funktionsnedsettelse ikke er i stand til at aflæse et ur Der skal foreligge lægelig dokumentation for at borger har en medicinsk defineret, varig øjenlidelse, eller et varigt synshandicap med en synsstyrke på 6/18 eller derunder*. Der skal foreligge dokumentation efter en afprøvning med indstilling til hvilket hjælpemiddel, der vurderes at kunne afhjælpe borgers behov. <p>*Behovet for svagssynoptik og andre synshjælpemidler i opstår i almindelighed ved synsstyrker på 6/18 (0,3). Ved "almindelig" må forstås, at synsbrøken er vejledende. Der kan nemlig opstå situationer hvor der, på trods af at borger ser bedre end 6/18, er indikation for at bevilge synshjælpemidler. Det vil typisk dreje sig om situationer, hvor borgers kontrastsyn er væsentligt nedsat eller hvis synsfeltet er indskrænket.</p>
Opmærksomhedspunkter	<p>Afprøvning kan ske hos:</p> <ul style="list-style-type: none"> Center for Specialundervisning for Voksne (CSV) Lys og Lup Institut for blinde og svagsynede (IBOS)

7.9 Særlig belysning (ISO:18.06.03)

Service-loven § 112, § 113 og § 116

Indsatsen omfatter typisk	<ul style="list-style-type: none"> Kuvertlamper Koldlyslæselamper Læselamper med påhæftningslup Spots Pendler Lysarmatur Diodelys
Hvem kan modtage indsatsen	<p>Borger oplever begrænsninger i hverdagslivet</p> <p>Visitor vurderer, at borger har behov for let til omfattende personassistance til at udføre nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> At sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter
Særlige forhold som grundlag for indsatsen	<ul style="list-style-type: none"> Der skal foreligge lægelig dokumentation for at borger har en medicinsk defineret varig øjenlidelse, eller et varigt synshandicap med en synsstyrke på 6/18 eller derunder* At borgeren har et væsentligt behov for at læse breve, aviser,

	<p>ugeblade mv. i dagligdagen.</p> <ul style="list-style-type: none"> At borger har behov for særlig belysning i forbindelse med den daglige husholdning. At læsevanskelighederne ikke kan afhjælpes på anden måde. At den eksisterende belysning er alderssvarende og at borger har forsøgt at optimere belysningen i hjemmet ifht synsnedsettelsen med hvad der findes i almindelig handel. Der skal foreligge dokumentation efter en afprøvning med indstilling til hvilken type belysning, der vurderes at kunne afhjælpe borgers behov <p>*Behovet for svagssynoptik og andre synshjælpemidler opstår i almindelighed ved synsstyrker på 6/18 (0,3). Ved "almindelig" må forstås, at synsbrøken er vejledende. Der kan nemlig opstå situationer hvor der, på trods af at borger ser bedre end 6/18, er indikation for at bevilge synshjælpemidler. Det vil typisk dreje sig om situationer, hvor borgers kontrastsyn er væsentligt nedsat eller hvis synsfeltet er indskrænket.</p>
Opmærksomhedspunkter	<p>Afprøvning kan ske hos:</p> <ul style="list-style-type: none"> Center for Specialundervisning for Voksne (CSV) Institut for blinde og svagsynede (IBOS) Lys og Lup <p>Installation af visse typer særlig belysning kan bevilges efter § 116 i service-loven.</p>
Hvad indgår ikke i bevillingen?	Almindelig og alderssvarende belysning.

Bilag

Bilag 1 Borgerens hverdagsliv (A)

Ko de	Aktiviteter i et hverdagsliv	Definition af den enkelte aktivitet	Bemærkning
A1	Arbejde/uddannelse	Alle former for lønnet beskæftigelse samt uddannelse	Aktiviteten er i udgangspunktet relevant for unge eller erhvervsaktive personer.
A2	Kontakt til familie og venner	Relationer til familie, venner, bekendte eller andre der <i>betyder noget for personen</i> . Aktiviteten kan ligeledes omfatte det at drage omsorg for andre – eksempelvis børn.	
A3	Interesser/Hobbyer	Aktiviteter, der <i>betyder noget for personen</i> og udføres, fordi personen <i>har lyst</i> til det. Uanset om aktiviteten udføres hjemme, ude, alene eller sammen med andre (inkl. religion).	Vær opmærksom på, at de øvrige aktiviteter (A1, A2, A4, A5, A6, A7, A8 og A9) <i>ikke</i> medtages her – også selvom de for borgeren har karakter af interesser/hobbyer.
A4	Måltider	Aktiviteter i relation til måltiderne. Kan eksempelvis være opvarmning, anretning og servering af tilberedt mad samt anretning og servering af kold mad, morgenmad, mellemmåltider og drikkevarer (inkl. oprydning/opvask) jf. <i>personens ønsker, vaner og behov</i> . Herunder de sociale aspekter der er relateret til måltidet.	
A5	Personlig hygiejne	Bad/vask, toiletbesøg og kropspleje, der er nødvendige for, at <i>personen oplever at være soigneret og velplejet</i> .	
A6	Daglig husholdning	Praktiske aktiviteter såsom oprydning, rengøring og tøjvask, der er nødvendige for, at <i>personen oplever</i> , at hjemmet er rart, rent samt at tøjet er rent.	Inkl. eksempelvis at vande blomster.
A7	Vedligeholdelse af bolig og have	Aktiviteter, der er nødvendige for, at <i>personen oplever, at bolig (indvendigt og</i>	Er eksklusiv daglig rengøring mv.

Ko de	Aktiviteter i et hverdagsliv	Definition af den enkelte aktivitet	Bemærkning
		<i>udvendigt) og have vedligeholdes</i> . Eksempelvis havearbejde.	Aktiviteten er hovedsageligt væsentlig for borgere bosat i ejerboliger.
A8	Indkøb	Indkøb af daglige varer, beklædningsgenstande eller andet, som er <i>nødvendige for personen</i> .	Aktiviteten omfatter også det at planlægge indkøbet.
A9	At komme omkring	Mobilitet, der er nødvendig for, at personen kan færdes frit <i>i overensstemmelse med personens ønsker, vaner og behov</i> .	Indendørs som udendørs

Bilag 2 Den faglige vurdering (B1)

Kode	Aktiviteter	SUF's definitioner
		For alle aktivitetsområder gælder det at visitator vurderer borgers evne af såvel mental som fysisk karakter til, at udføre alle delelementer af aktiviteten: dvs. at planlægge, iværksætte og tage initiativ til handlinger
B1-1	At spise*	Fx: tage mad op til munden og spise, at skære eller bryde mad i stykker og anvende spiseredskaber (kniv, gaffel, ske), når maden er anrettet og serveret.
B1-2	At drikke*	Fx: at hælde op samt tage væske op til munden og drikke, at blande eller omrøre væsker, og at anvende drikkeredskaber (sugerør, tudekop), når væsken er serveret.
B1-3	At bade*	Fx bruse- eller karbad inkl. hårvask. Herunder også at komme ind i brusebadet eller op i badekarret, når man er i baderummet.
B1-4	At vaske sig*	Fx at vaske/tørre kroppen med anvendelse af vand, sæbe og håndklæde, fx almindelig vask af hænder, ansigt mv.
B1-5	At pleje kroppen	Fx: at soignere hud, ansigt, tænder, negle og rede hår.
B1-6	At klæde sig af og på *	Fx: at tage kropsbårne hjælpemidler, tøj og fodtøj af/på, herunder at vælge passende påklædning (sociale sammenhænge, rent tøj og vejret).
B1-7	Toiletbesøg	Fx: toiletbesøg, inkl.: efterfølgende personlig hygiejne, at tage tøjet af og på, at skifte ble, udføre tømning og skift af kateter- eller stomipose. Del af den automatiske indlæggelsesrapport
B1-8	At færdes i egen bolig*	Fx: at komme fra ét nødvendigt rum (køkken, bad, toilet, sove- og opholdsrum) til et andet nødvendigt rum i egen bolig og at komme omkring i det enkelte rum, dvs. at træde over dørtrin ol. Gælder dog ikke at komme ind i brusebadet eller op i badekarret.
B1-9	At sikre indkøb af hverdagens varer	Fx: indkøb og transport af varer, som er nødvendige for dagligdagen såsom mad, drikke og lignende daglige varer. Endelig omfatter aktiviteten at sætte varer på plads.
B1-10	At lave mad*	Fx: at tilberede, servere mad og drikke for sig selv, fx evnen til at putte sukker og fløde i kaffen når alle ingredienser er til stede. Aktiviteten er inkl. oprydning og opvask, der er knyttet til tilberedning og servering af mad/drikke. (inkl. at åbne/lukke emballage, samt at transportere fx tallerken fra køkken til stue)
B1-11	At gøre rent	Fx: at rydde op og støvsuge, skifte sengetøj, bruge tunge/lette redskaber til at holde gulve, inventar og overflader i nødvendige rum

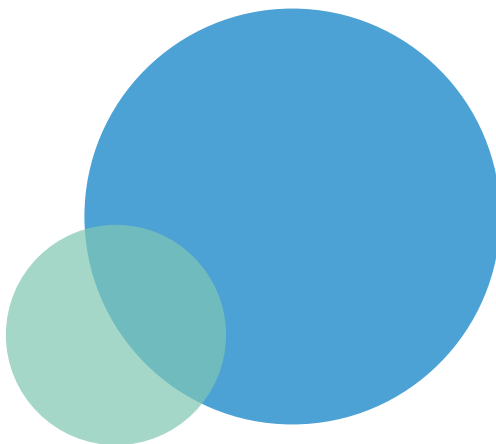
B1-12	At vaske tøj/linned	rene. Fx: at vaske og holde tøj og linned. Omfatter også at kunne sortere, vaske og tørre tøj/linned, evt. brug af vaskemaskine og at lægge tøj sammen og på plads.
-------	----------------------------	--

*Del af den automatiske indlæggelsesrapport

Kode	Aktiviteter	SUF's definitioner
		For alle aktivitetsområder gælder det at visitator vurderer borgers evne af såvel mental som fysisk karakter til, at udføre alle delelementer af aktiviteten: dvs. at planlægge, iværksætte og tage initiativ til handlinger
B1-13	At færdes udendørs	Fx: at komme ind og ud af egen bolig, at tilkomme omkring udenfor og at komme ind og ud af andre bygninger. Inkl. Transport af fx, daglig varer, vasketøj eller skrald
B1-14	At anvende kollektive transportmidler	Fx: at planlægge turen, at komme ind/ud af kollektive transportmidler såsom bus/tog, at opholde sig i kollektive transportmidler såsom bus/tog. (Brug af taxa indgår ikke i aktiviteten)
B1-15	At flytte sig*	Fx: at ændre kroppsstilling (mellem ex liggende, siddende og stående stilling). At fastholde kroppsstilling (at holde kroppen i samme stilling efter behov, såsom at blive liggende, siddende eller stående) inkl. faldtendens (evt. årsag til fald beskrives under feltet fysiske begrænsninger) at flytte sig i vandret plan ved eksempelvis at skubbe sig op i sengen, rykke frem og tilbage i stolen.
B1-16	At forebygge forværring af sygdom/tab af funktionsevne *	Tiltag, der er nødvendige for, at der handles forsvarligt/passende i relation til personens sygdom og helbred.
B1-17	At sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter*	At planlægge og iværksætte hverdagsaktiviteter, så de hænger sammen. Herunder passende rækkefølge af hverdagens aktiviteter. Også evnen til at kunne indgå i sociale relationer og sammenhænge.

Definitioner:

Begreber der anvendes i definitionen af aktiviteterne:	
At sikre	At planlægge og iværksætte udførelsen af en aktivitet (at tage vare på, at noget bliver gjort/ udført). Det vil sige, at man enten udfører aktiviteten selv eller er i stand til at sætte andre til at udføre aktiviteten, hvis man ikke kan selv.
At planlægge	At konkretisere hvad der skal til for at udføre en aktivitet. Det vil sige at identificere og analysere flere forskellige muligheder og beslutte/vælge, hvilken mulighed der skal iværksættes. Herunder at sætte tingene i system/sammenhæng
At iværksætte	At tage initiativ til at en aktivitet bliver udført (sætte noget i gang).
At udføre	At gøre alle de delelementer (af såvel mental som fysisk karakter), der er nødvendige for at udføre den samlede aktivitet. At udføre omfatter således også at planlægge og iværksætte.
Passende	Noget er passende, når det ud fra en faglig vurdering er henholdsvis godt, sundhedsmæssigt forsvarligt mm.

KØBENHAVNS KOMMUNE

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen
Center for Omsorg

Sjællandsgade 40
2200 København N
Telefon: 33 66 33 66
E-mail: suf@suf.kk.dk
www.kk.dk